

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Vyhodnocení kontinuity priorit EU při výkonu funkce předsednictví členskými zeměmi
Evaluation of the Continuity of the EU's Priorities During the Presidency by the Member
States

Student:

Bc. Pavel Běla

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Boris Navrátil, CSc.

Ostrava 2013

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Pavel Běla**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210T004 Eurospráva

Specializace: 00 Eurospráva

Téma: Vyhodnocení kontinuity priorit EU při výkonu funkce předsednictví
členskými zeměmi
Evaluation of the Continuity of the EU's Priorities During the
Presidency by the Member States

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Strategické cíle EU
3. Institut předsednictví Rady EU a jeho úkoly
4. Předsednická tria a jejich programové cíle
5. Srovnání cílů předsednictví a bilance dosažených výsledků
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CAHLÍK, Tomáš. *European Union governance – challenges and opportunities*. Praha: Matfyzpress, 2008. 219 s. ISBN 978-80-7378-040-1.

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

KANIOK, Petr. *Předsednictví Rady EU: příběh půlstoletí*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 173 s. ISBN 978-80-210-4765-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Boris Navrátil, CSc.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracoval samostatně.

15. 7. 2013

Bc. Pavel Běla

Obsah

Úvod	5
1 Strategické cíle EU	6
1.1 Lisabonská strategie	7
1.2 Strategie Evropa 2020	14
2 Institut předsednictví Rady EU a jeho úkoly	20
2.1 Historický vývoj předsednictví	20
2.2 Principy předsednictví	27
2.2.1 Rotační rovnost	27
2.2.2 Nestrannost	28
2.3 Funkce předsednictví	29
2.3.1 Administrace a řízení práce Rady	30
2.3.2 Reprezentace	30
2.3.3 Mediacce	31
2.3.4 Tvorba politických priorit	31
2.3.5 Obhajování národních zájmů	32
2.4 Modely výkonu předsednictví	33
2.5 Příprava na předsednictví	33
2.6 Vliv předsednictví	34
2.7 Dopady předsednictví	35
2.8 Hodnocení předsednictví	36
3 Předsednická tria a jejich programové cíle	38
3.1 Cíle tria Španělsko-Belgie-Maďarsko	38
3.1.1 Priority Španělska	39
3.1.2 Priority Belgie	40
3.1.3 Priority Maďarska	41

3.2 Cíle tria Polsko-Dánsko-Kypr	43
3.2.1 Priority Polska.....	43
3.2.2 Priority Dánska	44
3.2.3 Priority Kypru	45
3.3 Cíle tria Irsko-Litva-Řecko.....	46
3.3.1 Priority Irska	47
3.3.2 Priority Litvy.....	47
4 Srovnání cílů předsednictví a bilance dosažených výsledků.....	49
4.1 Výsledky španělského předsednictví.....	49
4.2 Výsledky belgického předsednictví.....	49
4.3 Výsledky maďarského předsednictví	51
4.4 Výsledky polského předsednictví	51
4.5 Výsledky dánského předsednictví	52
4.6 Výsledky kyperského předsednictví	53
4.7 Výsledky irského předsednictví.....	53
Závěr.....	55
Seznam použité literatury	57
Seznam zkratk	
Seznam příloh	

Úvod

Diplomová práce pojednává o institutu předsednictví v Radě Evropské unie. Téma předsednictví bývá nejen mezi veřejností jednotlivých členských států Unie nejatraktivnější právě v době předsedání té které země. Česká republika stála u unijního kormidla v první polovině roku 2009, takže u nás už možná není tak zajímavým námětem. Přestože se tedy nyní v českých médiích tato problematika objevuje většinou jen při střídání na předsednickém postu, rozhodl jsem se jí zabývat, jelikož umožňuje věnovat se i široké škále aktuálních záležitostí s ní spojených.

Cílem práce je popsat institut předsednictví, porovnat priority vybraných členských zemí pro výkon této funkce a představit jimi dosažené výsledky. Uplatněnými metodami jsou zejména srovnávání, analogie a analýza. Bylo čerpáno z tištěných knih, elektronických publikací a časopisů zabývajících se danou problematikou, internetových stránek unijních institucí, webových prezentací předsednictví či znalostí nabytých studiem a zájmem o zpravodajství, události a společenské dění. Prospěšné byly i konzultace s vedoucím diplomové práce, kterému za ně děkuji.

V první kapitole jsou představeny dlouhodobé, strategické cíle Evropské unie, z kterých členské státy vycházejí při sestavování priorit předsednictví. Pozornost je věnována především Lisabonské strategii a současné strategii Evropa 2020.

Na začátek druhé kapitoly je umístěna deskripce vývoje institutu předsednictví od 50. let po Lisabonskou smlouvu, dále jsou vylíčeny principy, funkce, dopady či vliv předsednictví.

V třetím oddílu jsou uvedeny priority předsednických států a cíle jimi tvořených trojic. Zmíněny jsou ty země, které se ujaly mandátu po poslední významné změně unijních pravidel (která se týkala i struktury zkoumaného institutu) – tedy po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost. V poslední části jsou nastíněny výsledky, kterých bylo dosaženo během uplynulých předsednictví.

1 Strategické cíle EU

Evropská unie sleduje své cíle vhodnými prostředky na základě pravomocí, které jsou jí svěřeny. Hlavní cíle Evropské unie byly a jsou stanoveny v různých dokumentech - např. v Evropské perspektivě územního rozvoje, Haagském programu, strategiích rozvoje Evropské unie (Lisabonské strategii, strategii Evropa 2020), smlouvách primárního práva (Smlouvě o založení Evropského společenství, Smlouvě o Evropské unii).

Dle Smlouvy o založení Evropského společenství je posláním Společenství „vytvořením společného trhu a hospodářské a měnové unie a prováděním společných politik nebo činností uvedených v člancích 3 a 4 podporovat v celém Společenství harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj hospodářských činností, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, rovné zacházení pro muže a ženy, trvalý a neinflační růst, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a konvergence hospodářské výkonnosti, vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí, zvyšování životní úrovně a kvality života, hospodářskou a sociální soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.“ (Evropská unie, 2006, s. 44)

Lisabonská smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství přisuzuje Unie podobný úděl. Jejím cílem je „podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel.

Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se ochrany vnějších hranic, azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti.

Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok. Bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, podporuje sociální spravedlnost a ochranu, rovnost žen a mužů, mezigenerační solidaritu a ochranu práv dítěte. Podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy. Respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost a dbá na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví.

Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.

Ve svých vztazích s okolním světem Unie zastává a podporuje své hodnoty a zájmy a přispívá k ochraně svých občanů. Přispívá k míru, bezpečnosti, udržitelnému rozvoji této planety, k solidaritě a vzájemné úctě mezi národy, volnému a spravedlivému obchodování, vymýcení chudoby, ochraně lidských práv, především práv dítěte, a k přísnému dodržování a rozvoji mezinárodního práva, zejména k dodržování zásad Charty Organizace spojených národů.

Unie sleduje své cíle vhodnými prostředky na základě pravomocí, které jsou jí Smlouvami svěřeny.“ (Členské státy, 2007, s. 11)

1.1 Lisabonská strategie

Tento dlouhodobý scénář pro komplexní hospodářskou, sociální a ekologickou obnovu Unie byl přijat Evropskou radou v roce 2000. Opatření měla vytvořit podmínky pro plné využití potenciálu Evropské unie.

Důvody a okolnosti vzniku Lisabonské strategie byly tyto: Evropská unie v 90. letech dokončila v hrubých rysech jednotný trh, připravovala zavedení společné měny, čelila vnitřním a vnějším výzvám - 15 milionů nezaměstnaných, malý hospodářský růst, nedostačující systém sociální ochrany (chudoba), zaostávání vůči USA (Spojeným státům Americkým) v HDP (hrubém domácím produktu), zaměstnanosti, produktivitě, měnící se světová ekonomika atd.

Její globálním cílem bylo, aby se Evropská unie stala do roku 2010 „nejdynamičtějším a nejkonkurenceschopnějším znalostním hospodářstvím na světě, které bude schopné udržitelného hospodářského růstu a zajistí více pracovních míst a lepší pracovní místa, větší sociální soudržnost a úctu k životnímu prostředí.“ (Evropská komise, 2005, s. 3)

Strategie byla postavena na třech pilířích:

- ekonomický: vybudovat vysoce konkurenceschopnou ekonomiku; prioritní směry - vybudovat informační společnost pro všechny, evropský výzkumný prostor, odstranit bariéry podnikání (zvláště pro malé a střední firmy), provádět hospodářskou reformu spojenou s dokončováním jednotného trhu, vytvořit integrované finanční trhy, lépe koordinovat makroekonomické politiky;
- sociální: dosáhnout plné zaměstnanosti a zlepšit sociální kohezi; prioritními směry byly realizace aktivní politiky zaměstnanosti, modernizace evropského sociálního modelu;

- ekologický (dodán r. 2001 Stockholmským zasedáním Evropské rady): uskutečňovat udržitelný rozvoj; prioritním směrem bylo uskutečňovat politiku udržitelného rozvoje s cílem zvyšovat kvalitu života.

Cíle Lisabonské strategie byly kvantifikovány takto [24]:

- dosáhnout ekonomického růstu ve výši 3 % HDP za rok;
- směřovat 3 % HDP členských zemí (2 % z privátních zdrojů) na výzkum a vývoj;
- navýšit míru zaměstnanosti až na 70 % (ženy na 60 %).

Lisabonská strategie byla každoročně hodnocena, eventuálně rozšířena o další opatření. Byl monitorován vývoj významných složek Lisabonské strategie a porovnávána výkonnost členských zemí (benchmarking) prostřednictvím „scoreboards“ a strukturálními indikátory (původně jich bylo 42, roku 2003 se jejich počet zvýšil na 100, redukcí pak vznikl „short list“ – sestával z HDP na obyvatele v paritě kupní síly, produktivity práce na zaměstnance, úrovně dosaženého vzdělání mládeže, hrubých domácích výdajů na výzkum a vývoj, srovnání cenové úrovně, podnikových investic, míry zaměstnanosti, míry zaměstnanosti starších pracovníků podle pohlaví, míry rizika chudoby po vyplacení sociálních dávek, míry dlouhodobé nezaměstnanosti, rozptylu regionální míry zaměstnanosti, emise skleníkových plynů, energetické náročnosti národního hospodářství, objemu nákladní dopravy k HDP).[43]

Kokova zpráva o Lisabonské strategii

Na unijsním summitu v roce 2004 uveřejnila expertní skupina pod vedením nizozemského premiéra Wima Koka střednědobou zprávu o Lisabonské strategii, která dosavadní pokrok při čtyřletém naplňování strategie hodnotí záporně. Lisabonská strategie ani po pěti letech nepřinesla očekávané výsledky. Všichni členové musejí vzít Lisabonskou strategii za svou a Evropská komise by měla být připravena vyzdvihnout úspěšné země a označit ty státy, jež v jejím naplňování selhávají.

Příčinami neuspokojivých výsledků strategie byly nereálnost cílů; nedobrá hospodářská situace; na nastartování programů k realizaci strategie byla potřebná nějaká doba; bylo nezbytné přijetí nových směrnic, zákonodárný proces Unie však byl zdoluhavý; v členských zemích byla nedostačující politická vůle; státy s velkým ekonomickým potenciálem (Německo, Francie, Itálie) nedosahovaly dobrých výsledků, ve většině strukturálních indikátorů vedly skandinávské státy (Dánsko, Švédsko, Finsko); existovalo

množství rozporných směrů, hospodářský růst neznamená a neznamenal automaticky zvyšování zaměstnanosti, sociální kohezi nebo redukci regionálních disparit; rozšíření Evropské unie bylo zdrojem obav i příležitostí.[43]

Zpráva obsahovala doporučení pro činnost v pěti oblastech politiky [43]:

- společnost založená na znalostech - cílem je zvýšení atraktivity Evropy pro vědce a výzkumníky, stanovení vědy a výzkumu jako vrcholných priorit a podpora využití informačních a komunikačních technologií;
- jednotný vnitřní trh - dokončit reálné prostředí jednotného vnitřního trhu pro volný pohyb zboží a kapitálu a na základě urgentní akce vybudovat jednotný trh pro služby;
- podnikatelské prostředí - omezovat celkové administrativní břemeno, vylepšit kvalitu legislativy, ulehčit rychlou proceduru zrodu nových firem a vybudovat prostředí lépe podporující podnikatelské činnosti;
- trh práce - spěšná odezva na doporučení Evropské pracovní skupiny pro zaměstnanost (European Employment Taskforce), rozvojové strategie celoživotního vzdělávání a aktivního stáří, podpůrné partnerství pro růst a zaměstnanost;
- udržitelnost životního prostředí - rozšiřování environmentálních inovací a vytvoření vůdčí pozice v ekonomických hlediscích jednotlivých hospodářských odvětví; prosazení politik vedoucích k dlouholetému a udržitelnému vylepšení produktivity prostřednictvím ekologické účinnosti.

Evropská rada na základě Kokovy zprávy uložila Komisi, aby přichystala návrhy střednědobé revize Lisabonské strategie a vzala při tom v úvahu názory členských zemí a připravovanou revizi Strategie udržitelného rozvoje.

Nový začátek Lisabonské strategie - Podpora růstu a zaměstnanosti

Nový přístup má za cíl obrodit lisabonskou agendu, tedy program hospodářské reformy Evropské unie z roku 2000. Navrhovaná opatření by dle Komise mohla v roce 2010 vést k 3% růstu HDP a k vytvoření 6 milionů pracovních míst. Pro zachování udržitelného rozvoje Unie je zapotřebí posílit její konkurenceschopnost a dát její ekonomice nový impuls. Evropská komise v roce 2005 stanovila pro Evropskou unii konkrétní akční program, jenž má zabezpečit udržitelný ekonomický růst a kvalitnější možnosti zaměstnání.

Obnovený lisabonský akční program

Tento program určuje hlavní oblasti [44]:

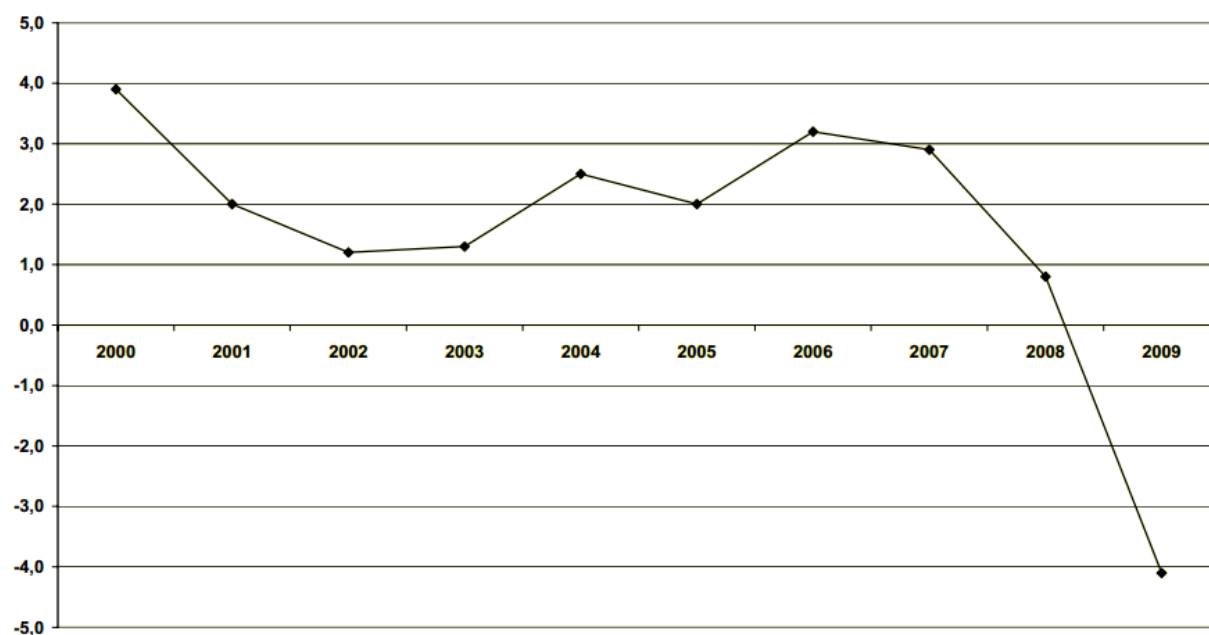
- Evropa atraktivnější pro investory a pracující – opatření jsou zvláště významná pro evropské malé a střední podniky, které představují 99 % podniků a poskytují 2/3 pracovních pozic; před člověkem chtějícím se stát podnikatelem stojí příliš bariér, čímž Evropa přichází o příležitosti; k podpoře podnikatelských iniciativ přísluší i podpora podnikatelského chování, stigma nezdaru předem odrazuje od podnikání; rizikový kapitál je v Evropě málo dostupný a daňové předpisy odrážejí od zanechání zisku ve firmě za účelem navýšení vlastního kapitálu; opatření - rozšíření a prohloubení vnitřního trhu, zajištění otevřeného a konkurenčního prostředí na trzích v Evropě i mimo ni, zlepšování evropských a vnitrostátních právních předpisů a rozšíření a zlepšení evropské infrastruktury;
- znalosti a inovace pro růst – pro vyspělé ekonomiky jsou znalosti hnací silou růstu produktivity; představují zásadní faktor konkurenceschopnosti v globálním světě, kde mnozí konkurují lacinou pracovní silou či primárními zdroji; opatření - zvýšení a zlepšení investic do výzkumu a vývoje, usnadnění inovací, zavádění informačních a komunikačních technologií a udržitelného využívání zdrojů a přispění k vytvoření silné evropské průmyslové základny;
- vytváření více a lepších pracovních příležitostí – zabezpečení prosperity a zmenšení rizika sociální exkluze znamená snažit se o to, aby lidé měli práci nebo se vzdělávali; podle demografických tendencí se zmenší množství pracujících, což bude vyvíjet tlak na soustavy sociálního zabezpečení; neučiní-li se opatření, potenciální úroveň růstu klesne na procento ročně; mohla by se také významně snížit populace některých členských zemí; opatření - podpora vstupu většího množství lidí na trh práce a modernizace systémů sociální ochrany, zvýšení přizpůsobivosti pracujících a podniků a pružnosti trhů práce a vyšší investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace.

Hodnocení Lisabonské strategie

Průměrný růst HDP se v letech 2006 a 2007 zvýšil přibližně na 3 % ročně, ale roku 2009 se propadl na -4 % (Graf 1.1). V roce 2008 (před poklesem v důsledku krize) dosáhla míra zaměstnanosti 66 %, v roce 2000 to bylo 62 % (Graf 1.2). Výdaje na výzkum a

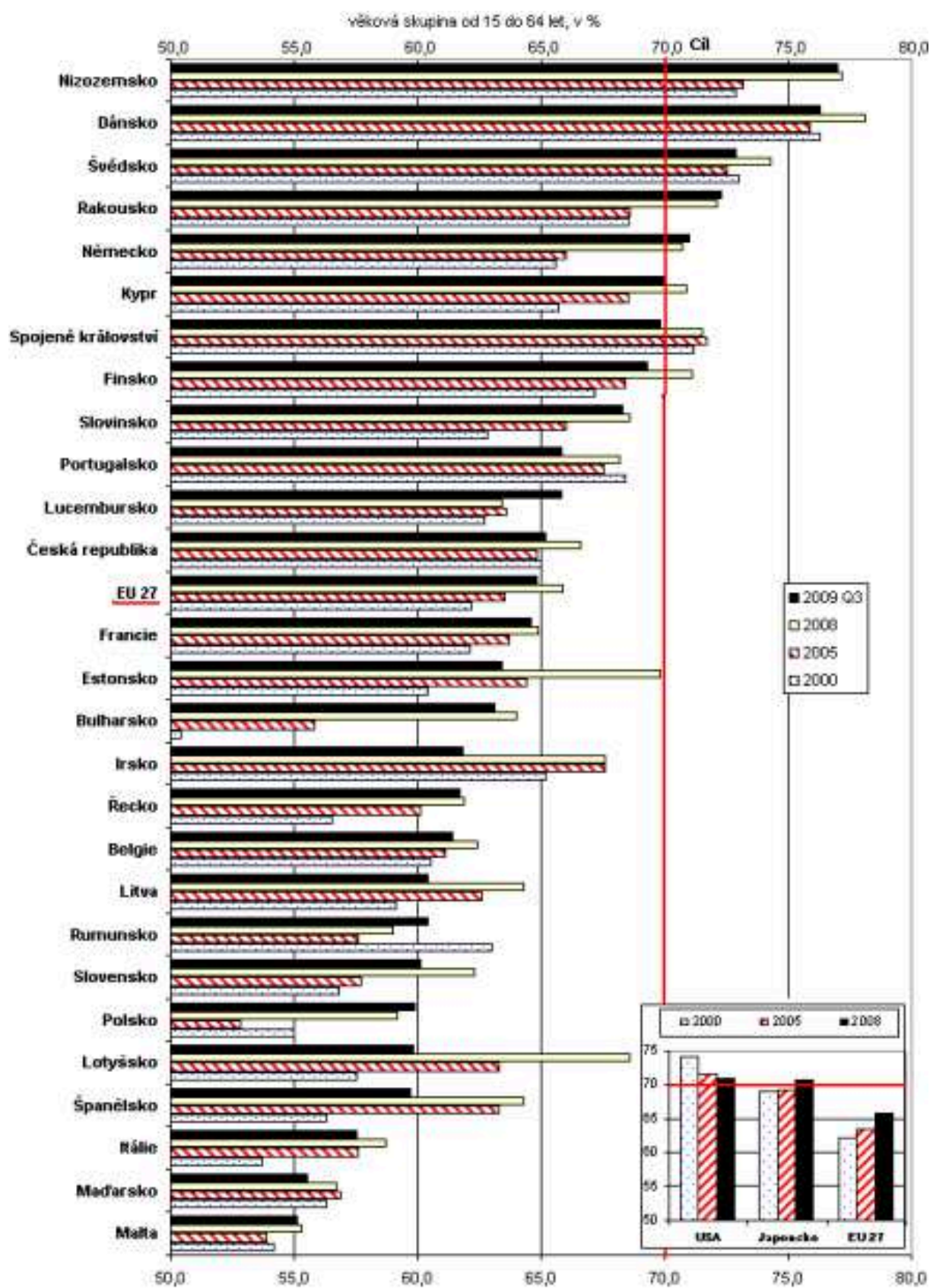
vývoj se od roku 2000 do konce desetiletí zvýšily přibližně jen o desetinu procentního bodu na necelá 2 % HDP (Graf 1.3). Hlavních cílů tedy nebylo dosaženo.

Graf 1.1: Míra růstu reálného HDP v EU (Evropské unii)

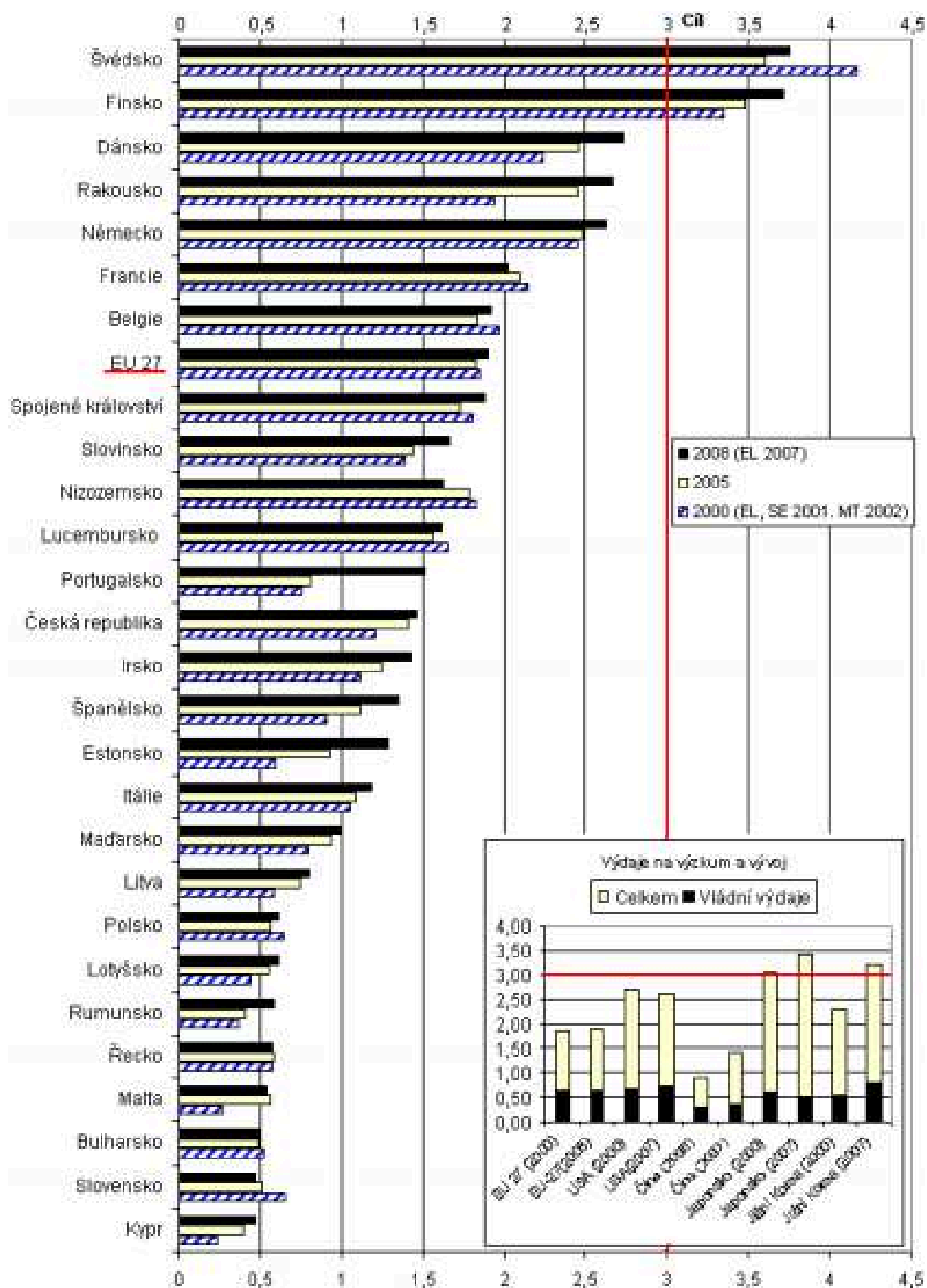
Zdroj: Evropská komise, 2010

Graf 1.2: Míra zaměstnanosti v EU

Zdroj: Evropská komise, 2010

Graf 1.3: Výdaje na výzkum a vývoj v procentech HDP

Zdroj: Evropská komise, 2010

1.2 Strategie Evropa 2020

Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění nahradila v současném desetiletí Lisabonskou strategii. Tato strategie, která stanoví vizi evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století, má přispět k tomu, aby Evropská unie vyšla z krize posílena, a má z Unie učinit inteligentní a udržitelnou ekonomiku vykazující vysokou míru zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. Strategii Evropa 2020 by měla každá členská země přizpůsobit svým konkrétním poměrům. Opatření by měla být prováděna na národní a nadnárodní úrovni.

Důvody vzniku strategie Evropa 2020 [26]:

- ekonomická krize - došlo k znehodnocení dosavadního pokroku; růstový potenciál se snížil na polovinu; poklesly všechny hlavních hospodářské indikátory – v roce 2009 se HDP snížil o 4 %, průmyslová produkce klesla na úroveň 90. let 20. století, bylo 23 milionů (10 % výdělečně činné populace) nezaměstnaných, zhoršily se poměry v oblasti veřejných financí (průměrná hladina zadlužení převyšovala 80 % HDP a deficit dosahoval 7 % HDP);
- strukturální nedostatky - průměrná míra růstu a produktivita byly v Evropě strukturálně nižší než u hlavních ekonomických partnerů; investice do výzkumu a vývoje se vylepšily jen okrajově (z 1,85 % HDP v roce 2000 na 2 % roku 2009); komunikační a informační technologie nebyly dostatečně využívány; úroveň zaměstnanosti pracovníků v produktivním věku (15-64 let) dosáhla 64 % a úroveň zaměstnanosti starších pracovníků (55-64 let) dosahovala 46 % (v USA a Japonsku 62); průměrná pracovní doba byla o 10 % kratší než v USA nebo Japonsku; urychluje se stárnutí populace – větší podíl penzistů a méně výdělečně činného obyvatelstva, což znamená vyšší zatížení pro soustavy sociálního zajištění;
- globalizační procesy - zesilování propojenosti ekonomik; zvyšování konkurence rozvinutých a rozvíjejících se hospodářství (především seskupení BRIC – Brazílie, Rusko, Indie a Čína); potřeba reorganizace světových finančních trhů (dostupné půjčky, krátkodobá perspektiva a podstupování velkého rizika pobízely k spekulativnímu chování, to způsobilo nepodložený růst a nerovnováhu); závislost na fosilních palivech a neefektivní využívání surovin nás vystavuje cenovým otřesům, ohrožuje naši ekonomickou bezpečnost

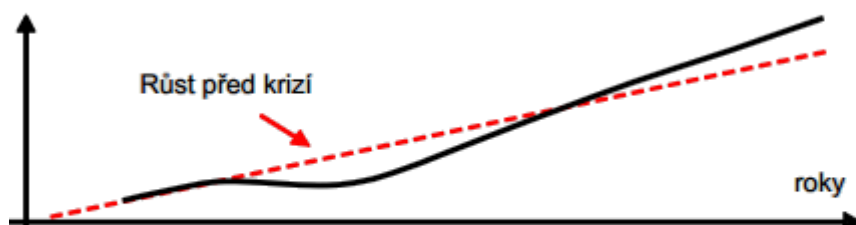

a podílí se na změně klimatu; rychlý růst globálního zalidnění stupňuje celosvětové soupeření o přírodní zdroje a tlak na životní prostředí.

Graf 1.4: Tři scénáře pro Evropu do roku 2020

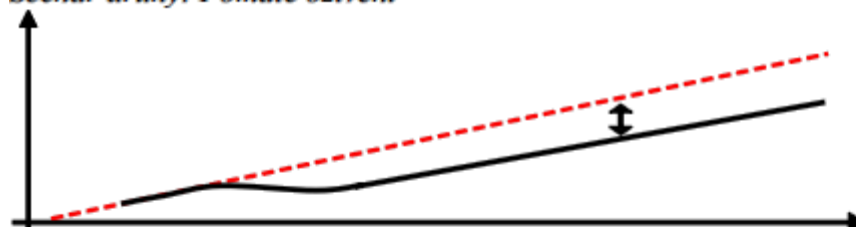
Scénář první: Udržitelné oživení

Úroveň výstupu

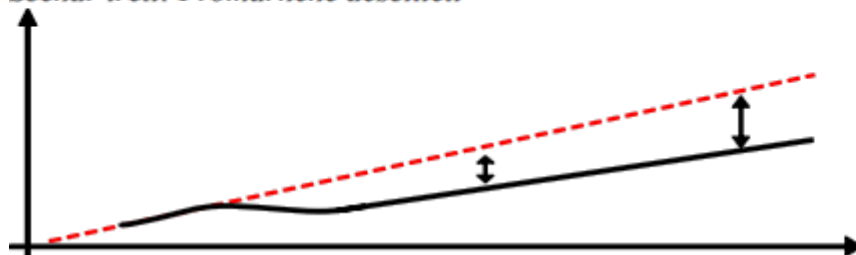
Evropa se dokáže zcela vrátit na předchozí cestu růstu, zvýšit svůj potenciál, a tak pokročit kupředu

Scénář druhý: Pomalé oživení

Evropské bohatství zaznamenalo trvalou ztrátu a nový růst bude postaven na tomto narušeném základě

Scénář třetí: Promarněné desetiletí

Evropské bohatství a potenciál pro budoucí růst zaznamenaly trvalou ztrátu

Zdroj: Evropská komise, 2010

Jádrem strategie jsou následující tři navzájem se podporující priority [26]:

- inteligentní růst: rozvíjet hospodářství založené na vědomostech a inovacích;
- inteligentní růst zahrnuje vylepšení kvality vzdělávání, posílení výzkumného úsilí, podpora předávání inovací a vědění v Evropské unii, plné využívání informačních a komunikačních technologií a zabezpečení toho, aby se z inovativních nápadů staly nové výrobky a služby, a tak byl tvořen nový růst i kvalitní pracovní místa a přispělo se k řešení evropských i světových společenských problémů. Stěžejními iniciativami jsou *Unie inovací*, *Mládež v pohybu* a *Digitální agenda pro Evropu*;

- hlavní oblasti:

- inovace – výdaje na výzkum a vývoj v EU jsou menší než 2 % (hlavně kvůli nižší míře privátních investic), v USA 2,6 % a v Japonsku 3,4 %; náš nižší podíl hitech firem vysvětluje polovinu rozdílu s USA; na výzkum a vývoj informačních a komunikačních technologií vydává víc Google než Sedmý rámcový program;
- vzdělávání, odborná příprava a celoživotní učení – v EU má vysokoškolské vzdělání méně než třetina 25-34letých, v USA 40 % a v Japonsku přes 50 %; sedmina mladých lidí předčasně ukončí školní docházku a čtvrtina má nedostatečné čtenářské dovednosti;
- digitální společnost – podniky v EU tvoří pouze čtvrtinu světového trhu informačních a komunikačních technologií; 56 % domácností má širokopásmové připojení k internetu, ale mnoho uživatelů má pochybnosti o internetových finančních transakcích a bezpečnosti;
- udržitelný růst: podporovat tvorbu konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje;
- udržitelný růst pojímá zrychlení rozvoje chytrých energetických sítí užívajících informační a komunikační technologie, plné využívání sítí na unijní úrovni a posilování konkurenčních výhod firem. Stěžejními iniciativami jsou Evropa *účinněji využívající zdroje* a *Integrovaná průmyslová politika pro éru globalizace*;
- hlavní oblasti:
  - boj proti klimatické změně – splnění cílů znamená snížení emisí v tomto desetiletí dvakrát rychleji než v poslední dekádě; počet pracovních míst v ekologickém průmyslu se od roku 2000 zvýšil o 7 % každý rok; dosažení cíle pro obnovitelné zdroje by znamenalo 2,8 milionů pracovních míst v tomto odvětví;
  - čistá energie a její efektivní využívání – splnění cílů by mohlo mít do roku 2020 za následek snížení výdajů na dovoz ropy a zemního

plynu o 60 miliard eur, má též význam pro energetickou bezpečnost; další pokrok vnitřního trhu v odvětví energetiky může přinést nárůst HDP o 0,6-0,8 %, dosažení cíle 20% podílu obnovitelných zdrojů energie má potenciál vytvořit víc než 600 000 pracovních pozic, s 20% zvětšením energetické efektivity jde o milion nových pracovních míst;

- konkurenceschopnost – předpokládá se, že trh ekologických technologií se do roku 2030 ztrojnásobí; zlepšení využití zdrojů o 20 % by zvýšilo růst EU zhruba o 1 %; použití jednotného trhu k lepšímu přístupu na trh a sbližování právních předpisů mohou podpořit růst a zaměstnanost;
- růst podporující začlenění: podpora ekonomiky s vysokou zaměstnaností, která se bude vyznačovat hospodářskou, sociální a teritoriální soudržností;
- růst podporující začlenění obsahuje posílení úlohy obyvatel prostřednictvím vysoké míry zaměstnanosti, investovat do získání dovedností, bojovat proti chudobě, modernizovat pracovní trhy, odbornou přípravu a soustavy sociálního zajištění, které pomohou předpovídat a zvládat změny, a vytvořit soudržnější společnost. Stěžejními iniciativami jsou *Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa* a *Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení*;
- hlavní oblasti:
  - zaměstnanost – navzdory pokroku jsou, v porovnání s více než 70 % v USA a Japonsku, zaměstnány jen 2/3 naší populace v produktivním věku; nezaměstnanost mladých přesahuje 20 %; pouze 46 % našich starších pracovníků (55-64 let) je zaměstnáno, v USA a Japonsku je to 62 %;
  - dovednosti – asi 80 milionů lidí má nízké nebo základní dovednosti, avšak celoživotní vzdělávání má přínos většinou pro vzdělanější; do roku 2020 bude o 16 milionů pracovních míst vyžadovat vysokou kvalifikaci, zatímco poptávka po pracovních silách s nízkou kvalifikací poklesne o 12 milionů;

- boj proti chudobě – 80 milionů lidí (19 milionů dětí) v EU bylo před krizí ohroženo chudobou, zejména jsou ohroženi nezaměstnaní; 8 % lidí si v práci nevydělá dost peněz na to, aby se dostalo nad hranici chudoby.

Komise předložila hlavní cíle [26]:

- míra zaměstnanosti 20-64leté populace by měla stoupnout z 69 na nejméně 75 %, mj. prostřednictvím větší účasti žen, mladých lidí, pracovníků starších a málo kvalifikovaných a lepší integrace legálních migrantů;
- vylepšit podmínky pro výzkum a vývoj, zejména s cílem zabezpečit, aby podíl veřejných a privátních investic v tomto odvětví na HDP EU v součtu vzrostl z 1,9 na 3 %;
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“ (emise skleníkových plynů v porovnání se stavem v roce 1990 snížit nejméně o 20 %, zvýšit energetickou účinnost o 20 % a navýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie EU na 20 %), včetně navýšení závazku na snížení emisí na 30 %, pokud pro to budou příznivé podmínky;
- zlepšit úroveň vzdělání, zejména úsilím snížit podíl žáků (18-24 let), kteří předčasně ukončí školní docházku, z 15 % aspoň o 5 p. b. a zvýšit podíl mladé generace (30-34 let) s dokončeným terciárním nebo srovnatelným stupněm vzdělání z 31 alespoň na 40 %;
- podpora sociální inkluze, zejména redukcí chudoby, a sice snahou snížit množství Evropanů ohrožených chudobou nebo exkluzí z 80 milionů nejmíň o 20 milionů.

„Tyto cíle jsou ve vzájemném vztahu. Například vyšší úroveň vzdělání zlepšuje zaměstnatelnost a pokrok dosažený zvyšováním míry zaměstnanosti přispívá ke snižování chudoby. Vyšší kapacita v oblasti výzkumu a vývoje, jakož i inovace ve všech hospodářských odvětvích v kombinaci s efektivnějším využíváním zdrojů, zlepší konkurenceschopnost a posílí tvorbu pracovních míst. Investice do čistších nízkouhlíkových technologií budou ku prospěchu našemu životnímu prostředí, přispějí k boji proti změně klimatu a vytvoří nové obchodní a pracovní příležitosti.“ (Evropská komise, 2010, s. 11)

Komise navrhla sedm stěžejních iniciativ, které by se měly stát urychlovačem pokroku v každém z prioritních témat [26]:

- Inovace v Unii – vylepšení rámcových podmínek a přístupu k financování výzkumu a inovací, čímž by se zabezpečilo, aby se z inovativních nápadů staly výrobky a služby tvořící růst a pracovní místa;
- Mládež v pohybu – cílem je vylepšit výsledky a mezinárodní přitažlivost evropských vysokoškolských institucí a zvětšit kvalitu všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy, která by propojovala vysokou úroveň a spravedlivý přístup, podporovat mobilitu studentů a stážistů a vylepšit stav v oblasti zaměstnanosti mladých;
- Digitální program pro Evropu – zabezpečit přínos jednotného digitálního trhu postaveného na (super)rychlém internetu a interoperabilních aplikacích se širokopásmovým připojením pro všechny do roku 2013, s přístupem k výrazně rychlejšímu internetu (nad 30 Mb/s) do roku 2020 a s minimálně půlkou evropských domácností s internetovým připojením rychlejším než 100 Mb/s (megabitů za sekundu);
- Evropa méně náročná na zdroje – podpora odloučení ekonomického růstu od využívání zdrojů a energií, podpořit větší energetickou bezpečnost, větší využití obnovitelných zdrojů energie, zmenšit emise CO₂, zvýšit konkurenceschopnost, podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství, modernizace oboru dopravy a podpora energetické efektivity;
- Průmyslová politika pro věk globalizace – vylepšení podnikatelského prostředí, zvláště pro malé a střední firmy, podpora rozvoje silné a udržitelné industriální báze, jež by byla konkurenceschopná v globálním rozsahu;
- Program pro nové dovednosti a pracovní místa – modernizace pracovních trhů a zesílení pozice obyvatel rozvojem jejich dovedností během celého života se záměrem zvětšení účasti na trhu práce a lepšího vyrovnaní nabídky a poptávky na trhu práce, mj. prostřednictvím mobility pracovních sil;
- Evropská platforma pro boj proti chudobě – zabezpečení sociální a teritoriální soudržnosti tak, aby výhody plynoucí z růstu a zaměstnanosti byly ve velkém rozsahu sdíleny a osobám postiženým chudobou a sociální exkluzí bylo umožněno důstojně existovat a aktivně se zapojovat do společnosti.

2 Institut předsednictví Rady EU a jeho úkoly

Rada je součástí rozhodovacího mechanismu EU. O legislativních návrzích předkládaných majoritně Evropskou komisí spolurozhoduje (při řádném legislativním postupu) Rada EU s Evropským parlamentem. V Radě se převážně hlasuje kvalifikovanou většinou v souladu se Smlouvou z Nice. Pro přijetí návrhu předloženého Komisí je zapotřebí 260 z 352 hlasů (jednotlivým zemím je přiděleno 3-29 hlasů) od nadpoloviční většiny států s 62 % unijní populace (ověřuje se po vyžádání členem). Podle Lisabonské smlouvy by se mělo hlasovat od roku 2014 a do roku 2017 bude možné požádat o hlasování dle Niceské smlouvy. K schválení legislativy se bude muset kladně vyjádřit 55 % členských států představujících 65 % obyvatel Unie.

Předsednictví je projevem mezivládního principu. Umožňuje dané zemi ukázat své schopnosti a potenciál. Jedním z cílů předsednictví bývá získat si u unijních institucí a dalších členských zemí pověst kompetentních a spolehlivých společníků. Výkonem této funkce se menším a novějším členským státům dostává větší pozornosti a znamená pro ně šanci představit pozoruhodnosti a krásy své země politikům a médiím na evropské a možná i světové úrovni. Význam členství a to, jak je možné myslet v evropských rozměrech bez opomenutí národních priorit, si veřejnost a státní služba často uvědomí během svého předsednictví. Tento proces, politology nazývaný socializace, je nenahraditelnou zkušeností. [5]

2.1 Historický vývoj předsednictví

Předsednictví provází evropskou integraci od počátku. Primární právo dalo předsednictví organizační a komunikační funkci. Prvou zmínku o této funkci nalezneme v článku 27 Smlouvy o založení ESUO (Evropského společenství uhlí a oceli), podle něhož předsednictví vykonávají členové Rady v abecedním pořadí po dobu 3 měsíců. V článku 28 je určeno, že Radu svolává její předseda na žádost členského státu nebo Vysokého úřadu a že Rada komunikuje s členskými státy prostřednictvím svého předsedy. [59]

Předsednictví je detailněji definováno např. článkem 2 prozatímního jednacího řádu Zvláštní rady ministrů z roku 1952, podle kterého předseda připravuje zasedání Rady a sestavuje předběžnou agendu.[19]

Předsednictví Zvláštní rady ministrů ESUO nemělo vůdčí úlohu, protože Zvláštní rada (předchůdce Rady EU) stála ve stínu Vysokého úřadu (do sloučení r. 1967 obdobou Komise

u EHS - Evropského hospodářského společenství - a Euratomu - Evropského společenství pro atomovou energii) a mělo krátký mandát. Šlo spíše o symbolický projev rovnosti participujících států.

Podepsáním Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii v roce 1957 vznikly další dvě Rady ministrů, tedy i další předsednictví.

Podle odstavce 2 článku 146 původního znění Smlouvy o EHS vykonával předsednictví každý členský stát Rady po dobu 6 měsíců (zdvojnásobení oproti ESUO) v abecedním pořadí. Podle článku 147 předseda svolává Radu z vlastního podnětu, na žádost členské země nebo Komise. [57] Totéž platí pro Euratom (články 116 a 117 Smlouvy o Euratomu). [58]

Úkoly předsednictví jsou kvůli větší pružnosti opět rozvinuty provizorním jednacím řádem Rady z roku 1958, podle jehož článku 16 (v souladu s odstavcem 2 článku 151 Smlouvy) má být zřízen Výbor stálých zástupců, který může ustavit pracovní skupiny. V článku 19 se píše, že Radu má před Společným shromážděním (od roku 1958 Evropské parlamentní shromáždění pro všechna tři společenství; od roku 1962 je následníkem Evropský parlament, v primárním právu se tento název objevil r. 1986) zastupovat předsednický nebo jiný členský stát, což předsednictví přisuzuje funkci reprezentanta Rady ve styku s dalšími orgány EHS. [22] Řádný jednací řád Rady, přijatý roku 1979, měl být založen na praktických zkušenostech.

Předsednictví EHS mělo větší význam než předsednictví ESUO. „Přesto však vzhledem k jasnému mandátu jednotlivých společenství, který vyplýval ze smluv, k efektivní Komisi a posléze i k COREPER, k přítomnosti otců zakladatelů a také k jednoznačně supranacionálnímu duchu počátku šedesátých let necítila ES potřebu vytvořit institucionalizované politické vedení v rámci Rady. Předsednictví se tak omezilo na vyjádření politické rovnosti zúčastněných zemí a neslo s sebou organizační úkoly s omezeným významem.“ (Pitrová, Kaniok, 2005, s. 6)

Smlouva o jednotných orgánech podepsaná roku 1965 zřídila společné orgány pro všechna společenství. Podle článku 2 Slučovací smlouvy je předsednictví vykonáváno po dobu šesti měsíců v následujícím pořadí členských zemí: Belgie, Německo, Francie, Itálie, Lucembursko a Nizozemsko. Abecední posloupnost se tedy zachovala, avšak nově byly státy vyjmenovány. Článkem 3 je předsednictví ponechána pravomoc svolávat Radu z vlastního

podnětu, na žádost členské země nebo na návrh Komise. Podle článku 4 odpovídá za přípravu práce Rady COREPER (Výbor stálých zástupců). [56]

Hlavní příčinou zvýšení důležitosti předsednictví v 60. a 70. letech bylo utlumení původního supranacionálního impulsu (dle některých se mj. jednalo o smrt otců zakladatelů - Konrada Adenauera a Roberta Schumana -, vzestup patriotického Charlese de Gaulla či úpadek vlivu USA) a zahájení etapy mezivládního paradigmatu. Lucemburský kompromis (Francie si bojkotem zasedání Rady kvůli financování zemědělství vynutila politickou dohodu, dle níž se v případě důležitých zájmů muselo jednat až do dosažení jednomyslné shody) z roku 1966 přesunul část moci na národní vlády a logicky aktivoval činnost Rady. Komise se naproti předešlým obdobím dostala do defenzivy. Rada čelila nové potřebě najít zástupce, jenž by ji reprezentoval nejen ve vztahu k institucím Společenství, ale i k jiným vnějším účastníkům. Převaha mezivládního přístupu se potvrdila roku 1969 na haagském summitu. V souvislosti s tím vzrostl význam předsednictví v rámci rozhodovacích mechanismů. Rozvoj předsednictví během 70. let byl následkem rozšíření Společenství, vytvoření EPS (Evropské politické spolupráce), ER (Evropské rady), rozvoje agendy se třetími zeměmi a dalších impulsů vedoucích k potřebě stanovit předsednickému státu konkrétní úkoly. [51]

V roce 1970 byla přijata Zpráva ministrů zahraniční členských států o problematice politického sjednocování (Lucemburská zpráva) zakotvující zprostředkující úlohu předsednictví mezi členskými a kandidátskými zeměmi, podle které se např. ministři zahraničních věcí měli scházet nejméně jednou za 6 měsíců na základě podnětu předsednického státu, byl zřízen Politický výbor a předseda Rady dostal za úkol jednou za rok poskytnout EP (Evropskému parlamentu) zprávu o pokroku.[33]

V roce 1973 vznikla Druhá zpráva o Evropské politické spolupráci v zahraniční politice (Kodaňská zpráva), podle jejíž druhé části se má předsednictví starat o to, aby byly závěry přijaté na zasedání ministrů a politického výboru uplatňovány, z podnětu vlastního nebo jiného člena navrhuje konzultace na příslušné úrovni, může rovněž jednat s velvyslanci členských států s cílem informovat je o postupu politické spolupráce.[32]

Závěrečným komuniké pařížského summitu v roce 1974 (první formalizované jednání se uskutečnilo příští rok v Dublinu) vznikla (z popudu německého kancléře a francouzského prezidenta) Evropská rada (do smluv zavedena roku 1986 článkem 2 JEA - Jednotného evropského aktu), čímž schůze dostaly pevný rámec, byly začleněny do rámce orgánů ES (Evropských společenství) a členským zemím byla uložena odpovědnost za přípravu a řízení

jejích rokování; přijetím organizačních pravidel Evropské rady v roce 1977 (později Maastrichtskou smlouvou) tato úloha formálně připadla předsednictví.[42] Do té doby se hlavy států scházely od 50. let neformálně.

V druhé polovině 70. let nastartoval francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing činnost, jejímž výsledkem byla Londýnská deklarace (1977) explicitně udělující předsednické zemi zodpovědnost za přípravu schůzí ER a shrnutí jejích závěrů. Předsednictví též získalo větší možnosti při přípravě agendy Společenství. [51]

V důsledku narůstající pracovní náplně předsednictví v kontaktech s třetími zeměmi se stalo žádoucím posílit organizaci a zajištění kontinuity politické spolupráce a poskytovat předsednictví provozní podporu. V roce 1981 tak byla přijata Zpráva o Evropské politické spolupráci (Londýnská zpráva), kterou vznikla trojka – tým složený ze zástupců předcházejícího, současného a nastupujícího předsednictví.[34]

V roce 1983 se na stuttgartském summitu ER zrodila Slavnostní deklarace o Evropské unii, kterou bylo požadováno posílení pravomocí iniciativy, koordinace a reprezentace ve vztazích s třetími zeměmi, předsednictví bylo uloženo prezentovat Evropskému parlamentu svůj program a na konci svého funkčního období zhodnotit dosažený pokrok, Evropské radě bylo nařízeno zaslat zprávu Parlamentu po každém sněmu (dotehdy jednou ročně) a jednou za rok informovat Evropský parlament prostřednictvím předsednické země o pokroku v oblasti politické spolupráce.[21]

Jednotným evropským aktem byly kodifikovány úkoly související s agendou EPS primárním právem, což posílilo pozici předsednictví. Došlo k zavedení procedury spolupráce s EP. Rada se vrátila k hlasování kvalifikovanou většinou. Předsednictví byla dána odpovědnost za iniciování činnosti, koordinování a reprezentování pozic členských států ve vztazích s třetími zeměmi v souvislosti s EPS. Je také odpovědné za vypracování harmonogramu, svolání a organizování zasedání EPS. [10]

Předsednictví bylo článkem 5 prvně novelizovaného jednacího řádu Rady z roku 1987 dáno zahájit hlasování, jestliže žádost člena Rady EU nebo Evropské komise o něj bude podpořena prostou většinou v Radě EU.[40] Hlasování tak nemuselo být iniciováno předsednictvím.

V souvislosti s rozšířením EU o Portugalsko a Španělsko v druhé půlce 80. let bylo ujednáno, že jedna členská země nebude předsedat pokaždé v téže půli roku.

Po přijetí Smlouvy o Evropské unii se působnost předsednického státu rozšířila o Hospodářskou a měnovou unii, společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (nahradila EPS) a spolupráci v oblasti justice a vnitra.

Ve sféře HMU (Hospodářské a měnové unie) se předsednictví stalo nejdůležitějším mluvčím Rady EU ve vztahu k Evropskému parlamentu a nově založené ECB (Evropské centrální bance). V oblasti SZBP (společné zahraniční a bezpečnostní politiky) zůstala předsednictví ve vztahu k Parlamentu role mluvčího Rady a ve vztahu k třetím zemím zastupovalo celou Unii. V rámci JaV (justice a vnitra) dostala předsednická země roli komunikačního kanálu vůči EP. Článkem J.5 byla formalizována trojka. Zavedení spolutřetím rozhodovací procedury (soulhlas EP potřebný) zvýšilo nároky na negociační dovednosti předsednictví, protože musí nalézt konsensus nejen v Radě, nýbrž i s Parlamentem. [11]

Revidovaná procedurální pravidla Rady z roku 1993 umožnila předsednictví vyhlásit písemné hlasování v neodkladných záležitostech spadajících do SZBP a předsedat přípravným setkáním ještě před převzetím mandátu. Dále mu uložila zabezpečovat dostupnost zpráv z výborů a pracovních skupin na jednání COREPERu. [42]

Od vstupu Finska, Rakouska a Švédska do EU v polovině 90. let byl mezi třemi po sobě jdoucími předsednictvími přinejmenším jeden větší člen.

Amsterodamská smlouva udělala z předsednictví reprezentanta EU pro jednání s vnějšími subjekty a pro zabezpečení kontinuity v SZBP zavedla funkci vysokého reprezentanta, čímž se ale problematizovala konkurence v oblasti vnější agendy. Podle článku J.8 této smlouvy je předsednictví nápomocen generální tajemník Rady, který vykonává funkci vysokého představitele pro SZBP. Komise je do daných úkolů zapojena (nastoleno Smlouvou o EU) a v případě potřeby je nápomocno nástupnické předsednictví. [49]

Historicky největší zvýšení počtu kandidátů na předsednictví znamenalo institucionální tlak a vyvolalo úsilí adaptovat unijní strukturu podmínkám, které po východním rozšíření nastanou. Vyjádřením reformní snahy bylo schválení Niceské smlouvy.

Podle deklarace 22 Smlouvy z Nice se od roku 2002 bude jedno zasedání Evropské rady za předsednictví konat v Bruselu. V Bruselu se budou konat všechna zasedání Evropské rady, pokud by se Unie skládala z 18 členů. [50] Předsedající stát tím pozbyl jednoho socializačního instrumentu a přišel o prostředek ke své propagaci v Unii, protože jednání Evropské rady zabezpečují mediální atraktivností publicitu.

Na sevillašské schůzi v roce 2002 rozhodla Evropská rada o vytváření tříletého strategického a ročního operačního programu za účelem většího propojení po sobě jdoucích předsednictví. O pár let později došlo rozhodnutím Rady k nahrazení tohoto způsobu dlouhodobého plánování týmovým předsednictvím (do primárního práva zavedeno Lisabonskou smlouvou) vycházejícím z Evropské ústavní smlouvy zamítnuté roku 2005 francouzským a nizozemským referendem. Tento systém byl modifikován dalším rozhodnutím Rady (o pořadí pro výkon předsednictví) zohledňujícím přistoupení Bulharska a Rumunska. [42]

Obsah Smlouvy o Ústavě pro Evropu byl většinově převeden do Lisabonské smlouvy, která přejmenovala Smlouvu o založení ES (Evropského společenství) na Smlouvu o fungování EU. Při vyjednávání Lisabonské smlouvy se členské země vrátily k metodě revize primárního práva mezivládní konferencí, pro kterou vyjednalo mandát Německo v průběhu svého předsednictví v roce 2007. K podepsání Smlouvy došlo téhož roku za portugalského předsednictví. Platná měla být od začátku roku 2009, ale kvůli delšímu ratifikačnímu procesu se tak stalo až na jeho konci. Lisabonská smlouva posílila návaznost předsednictví a oslabila jeho národní ráz.

Článkem 15 Smlouvy o EU revidované Lisabonskou smlouvou byla ustanovena funkce individuálního předsedy Evropské rady (prvním se stal belgický premiér Herman Van Rompuy). Rady podle článku 16 SEU (Smlouvy o Evropské unii) zasedají v složení pro vnější vztahy s voleným předsedou (poprvé byla vybrána britská politička, bývalá eurokomisařka pro obchod, Catherine Margaret Ashton) a ostatní s rotačním předsednictvím členů, které má v souladu s článkem 236 SFEU (Smlouvy o fungování Evropské unie) upravovat hlasováním kvalifikovanou většinou Evropská rada (Tab. 2.1). [6]

Tab. 2.1: Předsednictví podle Lisabonské smlouvy

Rada	Formát předsednictví	Sestavení	Délka mandátu
Evropská rada	Individuální	Volba členy ER	2,5 roku (maximálně 2x po sobě)
Rada pro zahraniční věci	Individuální ráz	Volba členy ER, souhlas předsedy EK	5 let
Ostatní Rady (Příloha 3)	Členské státy, týmový způsob	Rotace na základě pravidel daných ER	18 měsíců pro skupinu 3 zemí

Zdroj: Kaniok, 2010

„Při jmenování vysokého představitele stejně jako při jmenování předsedy Evropské rady (či předsedy Komise) musí být zohledněna nezbytnost respektování geografické a demografické rozmanitosti Unie a jejích členských států.“ (Němcová, 2011, s. 16)

Úlohu organizace činnosti ER tak přebírá stálý předseda od hlavy předsednické země, která ho bude v případě nepřítomnosti zastupovat.[28] Úbytek formálních pravomocí premiéra (v případě Francie, Kypru, Litvy a Rumunska prezidenta) je kompenzován přenesením rozhodování o některých záležitostech na úroveň Evropské rady. Systém stálého předsedy Evropské rady je např. v souvislosti s řešením krize eurozóny poměrně lepší, než kdyby nejvyšší politická jednání řídil premiér země, která by nebyla členem eurozóny. Zřízení této funkce by mělo posílit důvěryhodnost osoby předsedy jako zprostředkovatele komunikace a Evropskou radu vůbec. Možná očekávání v posílení role EU ve světě se však zřejmě nenaplnila.

Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku nahrazuje vysokého zmocněnce pro SZBP, komisaře pro vnější vztahy a funkci předsedy formace pro zahraniční věci Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy, kterou zastával ministr zahraničí předsedajícího státu.

Koordinace reprezentace Evropské unie v třetích zemích přešly Lisabonskou smlouvou z ambasad předsednických zemí na unijní diplomacii, která ale občas bývá předsedajícím státem zastupována. Původní delegace Komise se zabývaly nepolitickými otázkami (poskytovaly technickou pomoc, rozdělovaly unijní granty).

Protože je tato funkce časově náročná, vysoká představitelka (a celá Unie) může být zastoupena i představiteli členských států, čímž lze částečně uspokojit ministry zahraničních věcí, kterým byly kompetence odebrány. Ministrovi může být například zadáno, aby se věnoval oblasti, ke které má jeho země blízko.

Váha předsednictví se snížila, její míra závisí na předsedající zemi a jejím výkonu této funkce. Předsednictví reálně kontroluje menší část agendy než dřív. Prvním obsazením dvou nových pozic poněkud nevýraznými jedinci (ale vyznačujícími se uměním dosáhnout dohod) se však rozhodující role zemí neoslabila příliš.

Odejmutí mediálně vděčné úlohy reprezentace EU navenek a předsednictví ER z kompetence předsedajícího státu může zmenšit atraktivitu předsednictví, ale zároveň může členským zemím dovolit zaměřit se více na činnost v Radě.

2.2 Principy předsednictví

Vyžadovanými a předsednictví charakterizujícími zásadami jsou od počátku existence předsednictví princip rotace (zaručuje střídání v čele úřadu po půlroce) a nestrannosti (výkon předsednictví k prospěchu celé EU, nejen předsednické země). V základní legislativě je zakotven pouze rotační princip. Nestrannost mandátu z primárního práva nevychází. Definování a posouzení nestrannosti lze považovat za problematické.

2.2.1 Rotační rovnost

Základ principu položil článek 27 Smlouvy o založení ESUO, podle kterého předsednictví vykonávají členové Rady v abecedním pořadí po dobu 3 měsíců. EHS a Euratom přijaly Římskými smlouvami rotační pravidlo s půlroční frekvencí.

Abecední rotace byla narušována vřazováním nových členských zemí. A možnost předsedat několik měsíců po přijetí třeba nemusí být vítána – Portugalsko přijaté v první půli roku 1986 odmítlo kvůli své nepřipravenosti předsedat v druhé půlce onoho roku.[51]

Ve spojitosti s rozšířením o Portugalsko a Španělsko bylo abecední pravidlo modifikováno tak, že po vystřídání 12 členů (1993) došlo k přeskupení zemí, aby členské státy při jejich sudém počtu nepředsedaly v stejném pololetí, protože prázdniny fakticky zkracují mandát druhé půlky roku nebo protože předsednictví vyjednává rozpočet v druhém půlroce.[40]

Jako součást páté vlny rozšíření přijala v roce 1993 Evropská rada systém stanovující pořadí předsednictví do roku 2003. Členská země podle něho může vykonávat předsednictví

v jiném období, pokud Rada jednomyslně schválí její žádost. Nový systém upustil od abecední praxe a byl stanoven na základě zásad (později doplněných o zohlednění zeměpisné polohy) [51]:

- přizpůsobení nových členských zemí – první z nových členů (Rakousko) předsedal 3 roky po přistoupení;
- alternace větších a menších zemí – v každé trojce má být aspoň jedna velká země (v současné rotaci se ale vyskytují týmy složené výhradně z nevelkých států – např. Nizozemsko, Slovensko a Malta);
- střídání dlouholetých a nových členů;
- obměna nových neutrálních států se zeměmi aktivními v SZBP.

Podle těchto pravidel byl seznam předsednictví pozměněn taktéž po východním rozšíření v roce 2004. V roce 2005 bylo přijato již uvedené rozhodnutí Rady, které sestavilo trojice předsednických zemí, jež si mohou v rámci své triády vyměnit nebo přepustit libovolné oblasti předsednictví. Do seznamu byly také zařazeny nově přistoupivší Bulharsko a Rumunsko. [60]

Pořadí předsednictví je závazné pro zasedací pořádek při jednáních Rady, bývá podle něj hlasováno nebo stanovuje vyvěšení vlajek.[40]

2.2.2 Nestrannost

V začátcích evropské integrace nebylo nutné vymezit nestrannost v primárním nebo sekundárním právu, protože kompetence předsednictví Zvláštní rady ministrů ESUO byla zejména organizační.

Nárůst významu nestrannosti nastal v období krizí, když předsednictví dostalo zahraničněpolitické úkoly nebo v souvislosti s iniciační funkcí předsednictví. Přesto nebyla pevněji ukotvena. Výslovně ji zmiňují jen nezávazné listiny, např. Příručka předsednictví vydávaná GS (generálním sekretariátem) Rady, dle níž má předsednictví být „ve své definici nestranné a neutrální. Je moderátorem diskuse, a proto nemůže upřednostňovat své zájmy či zájmy jiného členského státu. Předpokladem je dobrá koordinace se zástupci hájícími zájmy členského státu, tak aby je mohli vyjadřovat a nenarušili přitom výkon předsednictví. Zároveň je důležitá schopnost vnímat všechny pozice vyjádřené dalšími státy.“ (Kaniok, 2008, s. 42)

Nestrannost je žádoucí, protože vzbuzuje důvěru zemí, že každá dostane rovnocennou příležitost vyjádřit názor. Nezávislost předsednictví sice není dána smluvně, ale od

předsednického státu se očekává výkon funkce v unijním zájmu. Nestranností je míněna schopnost předsednické země zabývat se evropskými otázkami, zvažovat návrhy a připomínky dalších členských států a kooperovat s unijními orgány. Neutrálnost tedy znamená rezistenci nadřazení vlastního zájmu dosažitelnému kompromisu, nikoliv absenci svého názoru.

Bývá poukazováno na diferenci mezi nestranností (naslouchání všem požadavkům a zohlednění veškerých názorů) a vítanou nezainteresovaností (nepřihlížení k svým zájmům). Důsledně aplikovaná nestrannost může překážet dosažení únosného konsensu. Pokud by předsedající země nedokázala odhadnout, které řešení je akceptovatelné (a favorizovat jej), jednání by uzavřela obtížněji. [40]

Za garanta nestranného předsednictví je pokládán Generální sekretariát Rady, který navrhuje znění předsednických kompromisů, je nositelem kontinuity či vykonává řadu funkcí prostřednictvím překladatelského servisu nebo právní služby.

2.3 Funkce předsednictví

Evoluce funkcí předsednictví byla předurčena jeho vágním vymezením v primárním právu. „Charakter vývoje jednotlivých funkcí byl způsoben také soutěživostí mezi státy a jejich snahou odlišit svá předsednictví, případně předsednictvími malých států, které se pečlivým výkonem konkrétních funkcí snažily dokázat, že rovný přístup členských zemí k výkonu předsednictví má své opodstatnění.“ (Kaniok, 2008, s. 44)

Mezi předsednické funkce se řadí organizace činnosti Rady, její zastupování, vyjednávání dohod, politické vedení, někdy obhájce národních zájmů. Tyto funkce mají jen částečné formalizované zakotvení a značnou měrou se opírají o základ daný praxí.

Předsednické funkce jsou vzájemně provázány. „Jednotlivé funkce se mohou buď podporovat, či si vzájemně odporovat. V některých případech je přitom obojí potenciál a záleží na konkrétním předsednickém mandátu, který z nich převáží. Typickým příkladem je vztah iniciační funkce a funkce vyjednávače. Předsednictví může buď důrazně prosazovat priority (a nepřihlížet na skutečnost, že zároveň musí vyjednat přijatelný kompromis), tudíž funkce vyjednávače jeho iniciační potenciál oslabuje, či může citlivým a trpělivým vyjednáváním prosazení vybraných priorit usnadnit. Potenciálně velmi konfliktním fenoménem je národní rozměr předsednictví, který výrazně komplikuje například funkci vyjednávače či promotéra priorit.“ (Kaniok, 2008, s. 46)

2.3.1 Administrace a řízení práce Rady

Jedním z úkolů předsednictví je vedení a administrace jednání Rady EU. Zvládnutí organizační funkce bývá předpokladem zdárné negociace. Předpokladem zvládnutí této funkce jsou kvalitní personální zdroje a dobrá kooperace s GS Rady EU a Komisí. Generální sekretariát Rady propojuje jednotlivé úrovně Rady, je hlavní informační kancelář, připravuje agendu zasedání či ovlivňuje rychlost uskutečnění kroků. Předsedající stát má oporu v jednacím řádu Rady, jehož některé články a přílohy jsou manuálem k přípravě a řízení jednání.

Předsednická země řídí činnost Rady EU a organizuje doprovodné společenské a kulturní aktivity (koncerty, výstavy) za účelem přiblížení charakteru, tradic a historie předsedajícího státu ostatním zemím (a naopak předsednictví umožňuje přiblížit Unii občanům) – dohromady jde až o tisíce akcí za půl roku. Organizátorská role obnáší přípravu programu zasedání, řízení logistiky (přípravu a distribuci podkladových dokumentů), plánování harmonogramu, moderování jednání či navrhování strategií pro další postup. Součástí manažerské činnosti je též zabezpečení hladkého postupu legislativních návrhů mezi jednotlivými stupni Rady. Předsednictví má předejít maření času a zmatenosti na zasedáních. Organizátorská funkce vyžaduje nejvíc finančních, infrastrukturních a personálních zdrojů předsedajícího státu. [12]

2.3.2 Reprezentace

Předsedající stát zastupuje ostatní členské země v komunikaci s dalšími institucemi EU. Spolupráce předsednictví s unijními orgány je vzhledem k (spolu)rozhodovacím procedurám Unie potřebná.

Rada je předsednictvím zastupována především vůči dvěma institucím (Komisi a Parlamentu), s nimiž vytváří institucionální trojúhelník. Možná z důvodu limitované vlastní administrativy a schopnosti samostatně prosadit návrhy spolupracují s Komisí či Sekretariátem více malé předsednické státy (které tolik neprosazují své představy o směřování) než předsednictví větších zemí. Takové sepětí europeizuje a posiluje mandát předsednictví. [51] V kontaktu s Parlamentem (jehož nárůst vlivu zvýšil tlak na zastupování v EU) jsou zvláště v souvislosti s řádným legislativním postupem, při projednávání unijního rozpočtu a v rámci kontrolní funkce.

2.3.3 Mediace

Předsednictví plní vyjednávací funkci v rámci Rady a ve vztahu k dalším unijním institucím, zejména Komisi a Parlamentu. Generální sekretariát má vykonávat administrativní úlohu a pomáhat při hledání řešení. Kontinuita práce GS jej v tom vůči předsednictví zvyhodňuje.

Zdárné plnění předsednické role předpokládá zaujetí nestranného postavení – „(honest) broker“ (čestný makléř/zprostředkovatel). Neutralita je mj. zdůrazněna vysláním dvou delegátů (předseda a národní zmocněnec) v období výkonu funkce. Úkolem předsednického státu je zabránění rozporům, příp. dosažení jejich zmírnění, neboli nalezení obecně akceptovatelného kompromisu. Tato funkce je náročná kvůli značnému počtu heterogenních členských států, množství projednávané agendy a rozhodování příslušnou většinou.

Předsednická země používá řadu negociačních instrumentů. Státu s odmítavým postojem může předsedající země nabídnout náhradu v podobě přechodné lhůty či různých klauzulí. Ke zdařilému vyřešení kontroverzních záležitostí mohou uvolněnou atmosférou napomoci i oficiální večere či „rozmluvy u krbu“. Tvrdších prostředků jsou schopny využít hlavně zkušenější a vlivnější země.

2.3.4 Tvorba politických priorit

Předsednictví od roku 2007 přešla v souvislosti s neschválenou evropskou ústavou na režim trojek. Sestavování týmového programu (kterým by vlivnější země mohla ovlivnit zbývající dvě předsednictví) může znamenat přínos pro zákonodárnou proceduru, zvláště když zhotovení legislativy trvá déle než několik měsíců. Programové priority předsednictví jsou tak prováděny půlročním programem, jenž se má pohybovat v intencích osmnáctiměsíčního programu Rady schvalovaného GAERC (Radou pro všeobecné a zahraniční záležitosti) měsíc před začátkem mandátu prvního z trojice, který je obecnou proklamací s širokým záběrem představující pro předsednictví spíše symbolické než skutečné omezení. Ztotožnění států s obsahem programu může ztěžovat jeho ovlivňování ostatními aktéry (Komisí, Sekretariátem) zajišťujícími kontinuitu činnosti Rady. Zejména bez spolupráce s EK (Evropskou komisí), která předkládá legislativu, by ale jeho obsah byl spíše toliko seznamem přání. [39]

Unijní agendu může předsednictví spoluvytvářet těmito prostředky [51]:

- určování agendy (uvádění nových témat do politické debaty) - formulací programu konkrétních zasedání, navrhováním konkrétních opatření v reakci na existující problémy, vytvořením nových institucionálních praktik (např. modifikací posloupnosti schůzí sektorových Rad);
- strukturování agendy (upořádání nebo prosazování existujících témat) - procedurální kontrolou (četnost svolávání schůzí, důraz na to či ono odvětví a strukturace programu konkrétních jednání); odehrává se v dimenzi regionální (zdůrazňování vybraných regionů z dějinných a geografických pohnutek), socioekonomické (souvisí s tradicí předsednické země, jejím sociopolitickým charakterem, aktuální vnitropolitickou situací) a konstituční (názor států na ideu evropské integrace, institucionální změny a budoucí rozšiřování);
- vyloučení agendy (aktivní práce s tématy politické rozpravy) - ignorací tématu, vyřazením tématu z agendy a předložením neprůchozích kompromisních návrhů.

Možnosti předsednictví ovlivňovat unijní agendu jsou ale omezené. Předsednictví totiž [51]:

- formálně, dle primárního práva, nemá zákonodárnou iniciativu;
- je limitováno návazností – jeho agenda je usměrňována víceletými strategiemi, přebírá témata od předchůdců, musí hledat shodu s případnými nástupci ze své předsednické skupiny a kooperovat s ostatními unijními institucemi;
- je limitováno nečekanými událostmi - hospodářské otřesy, změny vlád, přírodní katastrofy, teroristické útoky;
- má být nestranným moderátorem debaty;
- v prosazování národních zájmů může být svázáno obavou z ostrakizace.

2.3.5 Obhajování národních zájmů

Prosazování národních zájmů může být v rozporu s pravidlem neutrality, na druhé straně asi nelze na jejich existenci zcela zapomenout. Pro většinu členských států je předsednictví příležitostí k prezentaci své země před médii a ostatními státy. K nejviditelnějším formám prezentace můžeme zařadit organizování výstav, koncertů či

vzdělávacích seminářů. To umožňuje akcentovat projekty dle priorit předsednického státu. Propagační funkce se tedy prolíná s funkcí iniciační. Zejména menší státy „často cíleně prosazují jako priority svého předsednictví oblasti, v nichž se cítí být vyspělejší než zbylé členské státy EU. Předsednictví tak umožňuje malým zemím na určitou dobu setřít limity vlivu. Patrný je také větší důraz státní správy menších či středně velkých států na pečlivý výkon předsednictví a propracovaná prezentace jeho průběhu.“ (Kaniok, 2008, s. 93)

2.4 Modely výkonu předsednictví

Způsob výkonu předsednictví je ovlivněn koordinací evropské agendy v zemi, tradicí a úrovní státní správy, zkušeností s předcházejícími předsednictvími či vnitropolitickými poměry. Kombinací těchto faktorů dochází k uplatnění jednoho z modelů [40]:

- centralizovaný – koncentrace řídicích pravomocí i dohledu do centra předsedajícího státu; jeho předností je konzistence vystupování předsednictví, problémem je těžkopádnost, potřeba schvalování všeho v ústředí a spletné mezirezortní procedury; představitelem je Francie;
- decentralizovaný – rezorty a SZ (stálá zastoupení) mají z organizačního a obsahového hlediska hodně nezávislosti, centrálně se zabezpečuje např. bezpečnost, komunikace a propagace předsednictví; jeho kladem je rozložení zátěže a rychlost rozhodovací procesu, záporem je menší kontrola, možnost kompetenčních konfliktů a střetnutí politického a technokratického přístupu; příkladem je Německo;
- kombinovaný – je založen na obsahovém koordinačním týmu (centrální) a organizačním koordinačním týmu; operativní způsob komunikace s gestorskými rezorty a větší samostatnost stálého zastoupení umožňují v závislosti na vývoji předsednictví vyvažování priorit stanovených centrem; ukázkou je Velká Británie, Rakousko a Česko.

2.5 Příprava na předsednictví

Předsednictví představuje příležitosti, ale i povinnosti. Pečlivá příprava je předpokladem (nikoli garantem) zdárného výkonu půlročního mandátu, který je vrcholem dlouhodobé přípravy a následného vyhodnocení výsledků.

S přípravami se začíná, v závislosti např. na míře zkušeností s evropskou agendou, jeden až tři roky před zahájením předsednictví. Harmonogram ministerských jednání

předsednictví předkládá 7 měsíců před převzetím funkce. [40] Nezbytná je koordinace se státy z předsednické trojice a unijními institucemi. Priority EK jsou pro předsednictví kvůli velké závislosti na legislativních návrzích vydávaných Komisí určující. Ohledně logistické součinnosti je hlavním společníkem předsednictví Generální sekretariát Rady. Součástí přípravy je dále sledování vývoje legislativy v Radě, stanovisek jednotlivých států či hlasovací síly koalic. Lze totiž odhadnout, v jakém stadiu projednávání budou vybrané položky během daného předsednictví.

Pro konference musí předsedající země obstarat lokace, techniku, překladatele, občerstvení, přepravu či ubytování. Důsledkem předsednictví je nárůst zaměstnanců státní správy zabývajících se evropskou agendou, takže součástí preparace je i výběr a zaškolení personálu.

2.6 Vliv předsednictví

Předsedající státy usměrňují legislativu směrem k svým představám v období jejího schvalování, v počátečních fázích projednávání její podobu ovlivňuje spíše decentralizovaný lobbying. Vliv předsednictví vychází z trpělivé vyjednávací činnosti v Radě a s tím související znalosti stanovisek ostatních partnerů. [40]

Mezi hlavní zdroje vlivu předsednictví na vývoj EU náleží asymetrická kontrola nad [42]:

- vyjednávacími procedurami – výsadní možnost rozhodovat o uspořádání, frekvenci, formátu, metodě a průběhu vyjednávání;
- informacemi – unikátní přístup k privilegovaným informacím o zájmech jednotlivých aktérů či o povaze projednávaných záležitostech.

Vliv předsednictví na rozhodování omezují faktory [12]:

- vnější – míra důvěry v předsedající stát, úroveň zapojení dalších aktérů (např. EK), rozpracovanost a politická citlivost určitých otázek, omezené funkční období, předávání agendy;
- vnitřní – politická situace v předsednickém státu, úroveň přípravy na výkon funkce, (ne)podpora evropské integrace vládou a veřejností.

Velikost vlivu mohou určovat [42]:

- složení členských zájmů v EU – jejich příliš konfliktní ani souladný charakter není pro předsednictví příznivý; z tohoto hlediska může předsednictví ovlivnit unijní dění nejvíce tehdy, když mezi členskými zeměmi existuje vůle k dohodě, ale současně se vyskytují překážky, jež předsednictví pomůže zdolat;
- společné hodnoty a normy – když s nimi nějaký počin předsednictví koresponduje, možnost jeho prosazení je vyšší;
- náhlé krize – v tom případě má předsednictví sladovat unijní postoj, řada bodů připraveného programu se tak dostává stranou; vliv může být zvětšen nárůstem významu předsednických funkcí;
- odbornost zázemí předsedajícího státu;
- síla země.

2.7 Dopady předsednictví

Jeho přínos není pouze v momentu mobilizace správy, ale díky školením před předsednictvím a zapojení do rozhodovacích pochodů Unie mívá předsednictví dlouhodobý přínos pro vzdělávání byrokratických a diplomatických kádrů, z nichž se tak stanou insideři. Správní oblast předsednictví může nadto oživit rekrutací kvalitních zaměstnanců. Institucionální paměť se však nedá vybudovat tak, jak tomu bylo kdysi, kdy se předsednictví střídala s kratší periodicitou. Protože různé komise či výbory vzniklé kvůli předsednictví jsou po skončení mandátu nepotřebné, musí státní správa vyřešit, co s přebytečnými úředníky.

Předsednictví v Radě EU bývá považováno za vlivný a vhodný nástroj pro informování obyvatel o evropské integraci. Předsednictví v Radě EU může být využito k zvýšení úrovně znalostí o evropské integraci a změně jejího vnímání, zvláště ve státech s menší podporou EU. Nárůst informovanosti o Evropské unii bývá založen na převážně kladné (a nelaciné) komunikační kampani předsednictví.

Možná překvapivě není podpora evropské integrace závislá na předsednictví a jeho socializační efekt je zanedbatelný. Předsednictví má okrajový vliv taky na nárůst informovanosti občanů o Evropské unii. Pokud předsednictví něco změní, jde často pouze o dočasnou odchylku. Předpoklad, že předsednictví je nástrojem k navýšení podpory evropské integraci a nárůstu informovanosti o ní, je spíš přáním než skutečností. Dojde-li však

v jednotlivých zemích k zesílení podpory, jedná se většinou o bezproblémová, kladně přijatá předsednictví. [41]

Vybraný stát navíc vzhledem k počtu členů vykonává předsednictví jednou za 14 let, což jeho vliv zmenšuje. Přesto předsednictví zůstane důležité symbolicky z hlediska identifikace občanů předsednického státu s Evropskou unií.

2.8 Hodnocení předsednictví

Předsednictví nelze hodnotit exaktně či objektivně. Hodnotit jednotlivá předsednictví a komparovat jejich úspěšnost není snadné. Srovnatelnost předsednictví navíc může být ztížena nenadálou událostí. Vliv má také atmosféra v Unii. Nemalý význam má reputace (leckdy stereotypy neodrážející skutečnost) státu, jelikož formuje optiku, jíž jsou jeho předsednické skutky nahlíženy. Komplikovaněji se rovněž porovnávají jarní a podzimní předsednictví, poněvadž to z druhé půle roku je zkráceno prázdninami.

Protože se předsednictví nemůže věnovat stejnou měrou všem oblastem, předpokladem úspěchu je upřednostnění některých z nich na základě posouzení svých schopností. Naproti tomu ale tuze skrovný program předsednictví znehodnocuje. Měřítkem úspěšnosti předsednictví bývá nestrannost přístupu, navržená agenda, zvládnutí organizační, reprezentační, vyjednávací funkce, naplnění programových cílů, zvládnutí krizového managementu či dosažený pokrok v evropském integračním procesu. Na výsledku se podepisuje přizpůsobení se požadavkům jednotlivých aktérů za podmínek určité situace. Výhodou může být praxe z dřívějšího úřadování v čele Unie či efektivita státní sféry. Hodnocení může být ovlivněno způsobem informování médií, potažmo veřejnosti. Úspěch předsednictví může znamenat zvýšení prestiže předsednické země. Přání být dobrým předsednictvím může některé státy svést k přílišným kompromisům a vyhýbání se sporným otázkám.

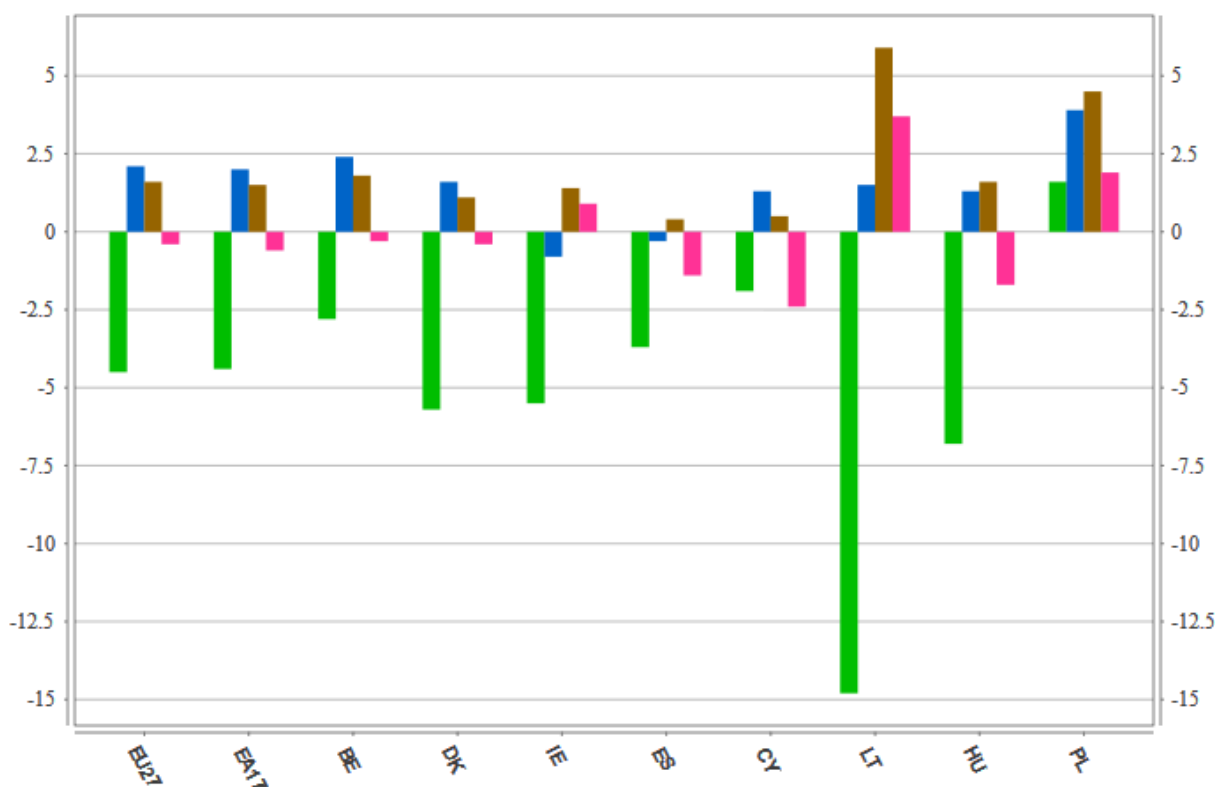
Chce-li předsedající stát uspět, měl by znát priority a postoje ostatních zemí. Dále by předsednický stát měl mít v Radě autoritu (která by měla plynout z všeobecného sdílení daných pravidel, nikoli ze síly země), s níž lze dosáhnout nepostradatelné disciplinovanosti. „Kromě toho je dobré se snažit předcházet vyhocenému hlasování v Radě ministrů, neboť z toho mohou vzniknout nepříjemné konsekvence pro budoucí váhu předsednické země. Ministři, kteří ve vypjaté situaci prohrají hlasování, jsou poté na domácí půdě vystaveni kritické reakci a do budoucna lze počítat s jejich menší ochotou ustoupit v nějakém bodě pro společný zájem všech. I z tohoto důvodu je také důležité, aby předsednický stát ještě před

začátkem svého funkčního období projednal obsahově a strategicky svůj šestiměsíční pracovní program i na národní úrovni. Lze tak do budoucna předejít řadě problémů.“ (Dvořák, 2012, s. 47)

3 Předsednická tria a jejich programové cíle

Předsednictví zkoumaná v této práci se uskutečnila za bouřlivé ekonomické situace, což je zjednodušeně znázorněno v Grafu 3.1, kde jsou zaznamenány roky 2009 (vlevo) až 2012 (vpravo). Jak známo, vrchol hospodářské krize nastal v roce 2009 (produkt vzrostl jedine v Polsku), po němž se evropská ekonomika začala vzpamatovávat (nezřídka vykoupeno zadlužováním). Mnohé státy však byly zasaženy dalším poklesem. Tento jev je nazýván „W“.

Graf 3.1: Roční míra růstu reálného HDP v procentech

Zdroj: Eurostat, 2013

3.1 Cíle tria Španělsko-Belgie-Maďarsko

Španělsko, Belgie a Maďarsko bylo první triádou vykonávající předsednictví podle Lisabonské smlouvy. Hlavními cíli společného programu (který v zásadě nenastolil nová témata) vztahujícího se na leden 2010 až červen 2011 byly [4]:

- revidovat Lisabonskou strategii, aby byla EU schopna překonat hospodářskou krizi, podporovat udržitelný růst, zaměstnanost, inovace, konkurenceschopnost, posílit sociální, ekonomickou a teritoriální soudržnost, bojovat proti klimatické změně a zvýšit energetickou bezpečnost;

- lépe monitorovat finanční trhy – zřídit Evropský výbor pro systémová rizika a evropské orgány dohledu;
- rozšířit sociální agendu a zaměřit ji na mladé lidi, boj proti genderové diskriminaci a chudobě;
- podporovat obnovitelné zdroje energie, energetickou účinnost staveb či ekologičtější dopravní prostředky, zastavit úbytek biodiverzity, rozvíjet udržitelné využívání přírodních zdrojů;
- realizovat unijní strategii pro Podunají a vytvořit novou strategii pro nejvzdálenější regiony;
- učinit z EU prostor svobody, bezpečnosti a práva (Stockholmský program);
- vypracovat evropskou politiku v oblasti přistěhovalectví a azylu;
- dokončit přístupové rozhovory a podepsat a ratifikovat dohodu o přistoupení s Chorvatskem, pokročit v přístupových jednáních s Tureckem, posilovat evropskou perspektivu západního Balkánu prostřednictvím Stabilizačního a asociačního procesu a Soluňské agendy, posilovat Východní partnerství a Unii pro Středomoří;
- vytvořit konzistentnější a efektivnější vnější zastoupení;
- pokračovat ve společné obchodní politice;
- klást důraz na ochranu lidských práv a základních svobod.

3.1.1 Priority Španělska

Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost přebralo předsednickou štafetu jako první Španělsko. Španělská vláda připravovala svůj program podle Niceské smlouvy, kvůli čemuž se v něm zabývala i oblastmi svěřenými Lisabonskou smlouvou stálému předsedovi, z kterých pak nechtěla ustoupit (přitom v oficiálním programu deklarovala novému předsedovi ER a vysoké představitelce podporu). José Luis Rodríguez Zapatero chtěl například jarní summit EU-USA uspořádat v Madridu namísto Bruselu, což vyvolalo otázku, kdo bude Unii reprezentovat. Prezident Obama nakonec oznámil, že nepřijede.

Španělsko, které vystřídalo Švédsko, se v první polovině roku 2010 opíralo o čtyři prioritní oblasti [54]:

- podpora ekonomického oživení a udržitelného růstu v Evropě a zahájení strategie pro růst a zaměstnanost EU 2020 – přijmout nový strategický dokument reflektující

současné problémy a ukazující východisko z hospodářské krize a způsob ekonomického posílení EU do budoucna, orientovat se na podporu obnovy unijní ekonomiky prostřednictvím udržitelného růstu zaměřeného na tvorbu pracovních míst, zlepšit koordinaci hospodářských politik členských zemí, dohled nad finančním systémem;

- implementace Lisabonské smlouvy – zajistit uplatňování Lisabonské smlouvy;
- podpora vytváření Evropy práv a svobod k prospěchu jejích občanů – rozšířit lidská práva, občanské svobody, zajistit bezpečí, rovnost mužů a žen (samo má ve vládě srovnatelné zastoupení obou pohlaví) a bojovat proti násilí na základě pohlaví prostřednictvím iniciativ jako evropský ochranný příkaz;
- posílení zahraniční politiky EU se záměrem učinit z ní globálního hráče – zintenzivnit vztahy EU s Latinskou Amerikou, spolupracovat s vysokou představitelkou pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a předsedou Evropské rady v oblasti zahraniční politiky za účelem využít možnosti dané novou smlouvou co nejlépe, aby se Unie mohla lépe prosadit na světové scéně a při tom podporovat mír a spravedlnost.

3.1.2 Priority Belgie

V druhé polovině roku 2010 stanula podvanácté v čele Rady EU Belgie, jejíž předsednictví bylo poznamenáno pádem (způsobeným spory mezi Vlámí a Valonií) federální vlády dva měsíce před nástupem do předsednické funkce. Během celého belgického předsednictví řídil Radu dočasný kabinet vedený premiérem v demisi Yvesem Letermem, protože se novou vládu nepodařilo sestavit. Předsednictví mělo z logistického a koordinačního prizmatu výhodu v tom, že se většina zasedání konala v Bruselu a okolí.

Priority předsednictví [1]:

- ekonomická témata (konkurenceschopnost a znalostní hospodářství) – obnovit ekonomický růst prostřednictvím počinů orientovaných na řešení krize, přijmout opatření k posílení dohledu nad finančním sektorem, zvýšit zaměstnanost vytvářením nových pracovních míst a investicemi do lidského kapitálu, bojovat proti pracovní diskriminaci, podporovat rovné odměňování mužů a žen, podporovat „zelená“ pracovní místa a inovace;

- sociální otázky – povzbudit sociální soudržnost posilováním sociálního zajištění, rovných příležitostí, bojem s chudobou a sociální exkluzí, rozvíjet služby v obecném zájmu, zdůraznit přidanou hodnotu Unie v oblasti zlepšení veřejného zdraví či řešení demografických změn včetně reforem důchodových soustav;
- životní prostředí a klimatické změny – dohlížet nad přechodem k nízkouhlíkovému hospodářství, přichystat účast na konferencích v Nagoyi a Cancúnu, věnovat se ochraně biologické rozmanitosti a problematice geneticky modifikovaných organismů, zaměřit se na úpravy daní umožňující plnit unijní cíle ve sférách zaměstnanosti, energetiky, dopravy a redukce emisí;
- prohloubit spolupráci v oblasti svobody, bezpečnosti a práva – v oblasti justice a vnitra naplňovat Stockholmský program, zavést vzájemné uznávání soudních rozsudků, usilovat o zavedení jednotné azylové procedury, bojovat proti nezákonné imigraci, organizovanému zločinu, terorismu, obchodování s lidmi a drogami;
- oblast vnějších vztahů – pokračovat v politice rozšiřování, věnovat se liberalizaci světového obchodu, pomoci vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku zprovoznit nový (zakotven Lisabonskou smlouvou) diplomatický sbor – Evropskou službu pro vnější činnost;
- implementovat Lisabonskou smlouvu – převést Smlouvu do praxe.

3.1.3 Priority Maďarska

Na začátku roku 2011 předsednický stolec poprvé převzalo Maďarsko, v době, kdy byla reputace vlády Viktora Orbána (jehož strana zastává v Parlamentu dvoutřetinovou většinu) poznamenána kritikou zvláštní daně z obratu (ve výši 1,05 % bez ohledu na hospodářský výsledek, mohla by přinést zhruba 20 miliard korun) uvalené na zahraniční společnosti a nového kontroverzního (extremistického) mediálního zákona, od něhož si maďarská vláda slibovala pod hrozbou udělení peněžitého trestu ve výši až 20 milionů korun získání větší kontroly nad „objektivitou či vyvážeností“ obsahu zpravodajství. [17] Prohřešky byly navíc formulovány vágně a zákon obsahoval dodatek ukládající okamžitou úhradu pokuty, i když soud ještě nevynesl verdikt. Do čela Národního mediálního a telekomunikačního úřadu byli jmenováni přívrženci vládnoucí strany Fidesz. Rozhlasovým

stanicím bylo nařízeno vysílat víc maďarské hudby a nekonfrontovat posluchače s přemírou kriminálních zpráv. [16]

Mezi priority maďarského předsednictví patřily [35]:

- růst a zaměstnanost pro zachování evropského sociálního modelu – pro vylepšení koordinace hospodářských politik zavést tzv. evropský semestr, posílit fiskální kázeň přezkumem Paktu stability a růstu, vytvořit mechanismus finančního dohledu, zavést permanentní krizový mechanismus, povzbudit rozpravu o dlouhodobém rozpočtu, zlepšit situaci malých a středních podniků, zaměřit se na demografii, rodinnou politiku, boj proti chudobě, přijmout evropský rámec pro vnitrostátní strategie začleňování Romů;
- silnější Evropa – rozmlouvat o budoucí podobě společné zemědělské politiky, vymezit společnou energetickou politiku a vytvořit evropskou vodohospodářskou politiku v rámci Dunajské strategie (sdružuje země náležící do povodí Dunaje);
- Unie přátelská k občanům – spolupracovat v oblasti bezpečnosti a vnitra na základě Stockholmského programu, zaměřit se na efektivitu boje proti organizovanému zločinu a kyberzločinu, pokročit v rozšiřování schengenského („bezhraničního“) prostoru především o Bulharsko a Rumunsko, propagovat Evropský rok dobrovolnictví, nasměrovat pozornost členských států na kulturní rozmanitost jako evropskou hodnotu, kterou je třeba chránit;
- rozšiřování a politika sousedství – uzavřít přístupové rozhovory s Chorvatskem, urychlit rozšiřování zejména se západním Balkánem (s Maďarskem ho mj. spojují dějinné vazby), posílit Východní partnerství (spolupráce EU s Arménií, Ázerbájdžánem, Běloruskem, Gruzií, Moldavskem a Ukrajinou), podpořit fungování Evropské služby pro vnější činnost.

3.2 Cíle tria Polsko-Dánsko-Kypr

Toto trio nastoupilo v době nejistoty v souvislosti s nerovnoměrným oživením ekonomiky, dluhovou krizí (Řecko a Irsko požádaly o pomoc v r. 2010, Portugalsko v květnu roku 2011) a nestabilní situací v severní Africe. Osmnáctiměsíční program (relevantní od poloviny roku 2011) polského, dánského a kyperského předsednictví obsahoval cíle [3]:

- řešit potřebu posílené koordinace hospodářských politik a posílení správy ekonomických záležitostí;
- provádět strategii Evropa 2020 (vč. sociálního prvku);
- uzavřít jednání o novém víceletém finančním rámci;
- zaměřit se na politiky přínosné pro občany;
- aplikovat integrovaný přístup k politikám týkajících se klimatické změny, dopravy, zemědělství, životního prostředí a energetiky, jehož cílem je efektivní využívání zdrojů;
- provádět Stockholmský program;
- postupovat v procesu rozšiřování na základě dohodnutých zásad a kodaňských kritérií;
- v rámci sousedské politiky rozvíjet a upevňovat vztahy se státy ležícími východně a jižně od Unie s cílem přispět ke stabilitě a prosperitě těchto oblastí;
- čelit výzvám ohledně unijní úlohy ve světě.

3.2.1 Priority Polska

Polsko se poprvé chopilo předsednického žezla v druhé části roku 2011 hned po Maďarsku, dalším členu V4 (Visegrádské čtyřky). Prioritami polského předsednictví byly [25]:

- evropská integrace jako zdroj růstu – zvýšit koordinaci členů Unie k podpoře oživení hospodářství a vzniku pracovních míst; podpořit Akt o jednotném trhu, který urychlí rozvoj přeshraničních digitálních služeb, nakupování přes internet, firmám ulehčí usazování a podnikání v unijních státech; sledovat plnění cílů ohledně omezování fiskálních schodků; prosazovat využívání finančních prostředků unijního rozpočtu k budování konkurenceschopnější Evropy

(investicemi do infrastruktury nebo vzdělávání rozvíjejícího dovednosti využitelné na trhu práce), zachovat míru přerozdělování směrem k méně vyspělým členům; navrhnout přísnější regulaci finančních trhů pomáhající předcházet ekonomické krizi;

- bezpečná Evropa – potraviny, energie, obrana – v rámci reformy společné zemědělské politiky zajistit spolehlivé dodávky poživatin, udržitelné zemědělství a rozvoj venkova, pracovat na společné energetické strategii s cílem zabezpečit spolehlivější a levnější dodávky energií, zintenzivnit kooperaci v bezpečnostní a obranné politice (lépe koordinovat reakce na mimořádné situace a ochranu hranic), posílit spolupráci s NATO na politické i operační úrovni, zlepšovat civilní plánovací struktury, zaměřit se na evropské bojové skupiny, zapojení zemí Východního partnerství do iniciativ SBOP (Společné bezpečnostní a obranné politiky);
- Evropa těžící ze své otevřenosti – dosáhnout užších vztahů s východoevropskými státy (Arménií, Ázerbájdžánem, Běloruskem, Gruzií, Moldavskem a Ukrajinou), Východní partnerství vymezit dle zásad „více za více“ (odměnit sousedy, půjdou-li směrem demokratických a tržních reforem) a „méně za méně“ (míň angažovanosti při liknavém přístupu partnerských států), podporovat severoafrické státy v přechodu k demokracii a posun v rozšiřování Unie.

3.2.2 Priority Dánska

Dánsko se od roku 1973 ujalo předsednického křesla posedmé. Základními prioritami vytyčenými Dány byly [9]:

- zodpovědná Evropa – provádět evropský semestr, posílit finanční regulaci za účelem předcházení finančním krizím v budoucnu, soustředit se na jednání o rámci pro víceletý rozpočet EU na období 2014-2020 a reformy souvisejících politických oblastí jako zemědělství, strukturální fondy a výzkum;
- dynamická Evropa – udržitelný růst a rozvoj v celé Unii, vytvořit dynamičtější evropské hospodářství rozvojem nevyužitého potenciálu jednotného trhu, posílit evropský výzkum a inovace zaostřením na rámcový program pro výzkum a inovace Horizont 2020, zajistit dodržování práv zaměstnanců a zdravotnictví pro všechny potřebné, usilovat o otevření nových obchodních

příležitostí pro evropské společnosti prostřednictvím WTO a dvoustranných obchodních dohod;

- zelená Evropa – propojit zelený vývoj a růst, v návaznosti na Evropský plán energetické účinnosti 2011 se zaměřit na návrh nové směrnice o energetické účinnosti, pracovat na vytvoření dlouhodobé strategie v oblasti energetiky a klimatu, zajištění silného hlasu Unie na konferenci OSN (Spojených národů) o udržitelném rozvoji Rio+20, snížit znečištění ovzduší, lépe regulovat chemické látky, usilovat o zahrnutí faktorů energie, klimatu a životního prostředí do dalších unijních politik (zemědělská, rybářská, dopravní, jednotný trh), zajistit přijetí udržitelných vzorců výroby a spotřeby;
- bezpečná Evropa – spolupracovat na zlepšení bezpečnosti občanů, efektivně potírat mezinárodní trestnou činnost a terorismus, lépe řídit migrační politiku, bojovat proti přeshraničním zdravotním hrozbám, posílit schopnosti Unie reagovat na katastrofy, pokročit v oblasti rozšiřování EU a posílit vztahy se sousedními regiony.

3.2.3 Priority Kypru

Po vypršení dánského mandátu se předsednické role poprvé zhostila Kyperská republika úřadující v druhém pololetí roku 2012. Nikósie je od Bruselu nejvzdálenějším hlavním členským městem, možná i proto bylo těžiště jejího předsednictví v Belgii, kam poslala stovky diplomatů a úředníků. [15]

Prioritami (rozpracovanými v šestiměsíčním programu) kyperského předsednictví s mottem Lepší Evropa byly [7]:

- efektivnější a udržitelnější Evropa – završit jednání o víceletém finančním rámci na období 2014-2020 sestavením efektivního a spravedlivého rozpočtu přispívajícího k růstu a vzniku pracovních příležitostí, dosáhnout co největšího pokroku v programu pro výzkum a inovace Horizont 2020, pokročit ve vyjednávání o kohezní, společné zemědělské a rybářské politice, zaměřit se na transevropské dopravní, telekomunikační a energetické sítě, klást důraz na udržitelný rozvoj, prohloubit integraci námořní politiky;
- Evropa s výkonnější a rostoucí ekonomikou – pracovat na novém posíleném rámci pro správu ekonomických záležitostí, posilovat fiskální dohled s cílem

zabezpečit rozpočtovou stabilitu, prohloubit vnitřní trh (oživit hospodářství, dosáhnout sociálního pokroku, podpořit potřeby malých a středních podniků a spotřebitelů), posílit regulační rámec finančních služeb, monitorovat implementaci strategie Evropa 2020 a Paktu pro růst a zaměstnanost;

- solidární a sociálně soudržná Evropa, jíž budou její občané klást větší význam – vytvořit Společný evropský azylový systém, prosazovat nový právní rámec ochrany osobních údajů, klást důraz na zaměstnávání mladých lidí, posílit evropskou sociální politiku, zabývat se otázkami týkajícími se zdraví, vzdělání či kultury;
- Evropa působící ve světě a bližší ke svým sousedům – dosáhnout pokroku v politice sousedství (zejména v jižní dimenzi – podpořit stabilizaci a demokratizaci v zemích „arabského jara“) v rámci politiky rozšíření pokročit v přístupových rozhovorech se západním Balkánem, Islandem i Tureckem (když bude spolupracovat), posilovat potravinovou bezpečnost a vnější obchodní politiku.

3.3 Cíle tria Irsko-Litva-Řecko

Společný program Irska, Litvy a Řecka (neobvykle v tomto triu není velká země) na rok 2013 a první polovinu roku 2014 zahrnuje následující cíle [2]:

- posílit hospodářskou a měnovou unii prostřednictvím mechanismů správy ekonomických záležitostí a evropského semestru;
- zajistit finanční stabilitu EU;
- dopracovat víceletý finanční rámec na období 2014-2020;
- plnit závazky přijaté Evropskou radou v Paktu pro růst a zaměstnanost;
- brát zřetel na cíle strategie Evropa 2020;
- pomoci dokončit jednotný trh odsouhlasením zbývajících návrhů prvního Aktu o jednotném trhu a vývojem návrhů v rámci Aktu druhého;
- zlepšovat konkurenceschopnosti unijního průmyslu se zaměřením na konkurenceschopnost MSP (malých a středních podniků);
- rozvíjet jednotný digitální trh a novou digitální agendu;
- v kontextu vytváření vhodného právního rámce na podporu konkurenceschopnosti evropských podniků snížit regulační zátěž s důrazem na MSP a mikropodniky;

- zvyšovat povědomí o přínosu Evropské unie, zvyšovat demokratickou zodpovědnost a zapojovat občany do fungování evropského uspořádání;
- podporovat volné, spravedlivé a otevřené obchodování, zejména mezi EU a USA;
- zajistit fungování agendy rozšiřování;
- zachovat roli Unie jakožto vůdce pro otázky rozvojové a humanitární.

3.3.1 Priority Irska

Program sedmého irského předsednictví nazvaný Pro stabilitu, růst a zaměstnanost určil pro první letošní pololetí klíčová témata Rady [38]:

- finanční a ekonomická stabilizace EU – trvalé ekonomické oživení zaměřené na občany, snažit se navrátit důvěru ve finanční odvětví realizací dalších fází bankovní unie, orientovat se na evropský semestr a další etapu reforem HMU;
- investice do evropských zdrojů a udržitelného růstu podporujícího zaměstnanost - dokončit vnitřní trh budoucnosti (jednotný digitální trh, mobilita na trhu práce a ve vzdělávání), zaměřit pozornost na příští generaci řešením nezaměstnanosti mládeže, pomoci malým a středním podnikům, podporu inteligentních investic do přírodních zdrojů na souši i na moři („modrý růst“);
- Evropa a svět: vzájemně užitečná spolupráce s našimi partnery - zaměřit se na bilaterální obchodní dohody s klíčovými partnery, dokončit přístupový proces Chorvatska, podporovat Evropskou službu pro vnější činnost v posilování vztahů s našimi sousedy, posílit vztahy EU-OSN, přispět k dosažení míru, demokracie a prosperity, bojovat proti globální chudobě a hladu, obnovit vedoucí postavení v oblasti změny klimatu.

3.3.2 Priority Litvy

V druhém pololetí roku 2013 převzala Litva předsednictví jako první pobaltská republika. V boji s ekonomickou krizí je v Evropě jednou z nejúspěšnějších – obnovila růst po 15% poklesu HDP v roce 2009. Cíle litevského předsednictví vypadají takto [46]:

- důvěryhodnost – zajistit zdravé veřejné finance, zlepšit hospodářskou správu, bojovat proti daňovým únikům a podvodům;
- růst – zaměřit se na digitální agendu, více investovat do výzkumu a technologického vývoje, efektivněji odstranit mezi státy hranice pro lidi, zboží, služby a peníze,

podporovat udržitelný růst, zlepšit pracovní příležitosti a udržitelnost sociálního zabezpečení;

- otevřenost – v sousedství podporovat demokratické principy, zajistit regionální stabilitu, otevřenost pro obchod (s USA, Japonskem, Čínou), zefektivnit řízení vnějších hranic, podporovat mezilidské vztahy a rozvojovou pomoc.

4 Srovnání cílů předsednictví a bilance dosažených výsledků

Společným tématem předsednictví už několik let zůstává úsilí o zmírnění dopadů ekonomické a finanční krize, jež prohloubila nezaměstnanost, sociální nerovnost a odhalila nedostatky finančního systému.

4.1 Výsledky španělského předsednictví

Španělsko dle premiérova vyjádření respektovalo novou rovnováhu orgánů stanovenou Smlouvou, což je však zjevně v rozporu například s uvedeným konfliktem ohledně summitu EU-USA, který mohl pramenit z nejasného vymezení kompetencí nového systému.

Španělské předsednictví podpořilo spuštění strategie EU 2020, jež je krokem v procesu evropských strukturálních reforem pro dosažení udržitelného a nevylučujícího růstu vytvářejícího pracovní místa. Předsednictví přispělo „ke koordinované evropské reakci na mezinárodní ekonomickou a finanční krizi a krizi státních dluhopisů, jež měly dopad na evropské trhy. Dále se Španělsko aktivně podílelo na uplatňování výsledků činnosti pracovní skupiny, které předsedá Herman Van Rompuy a jejímž cílem je zlepšit rozpočtovou disciplínu a poskytnout účinnější mechanismy pro řešení krizí.“ (Zapatero, 2010, s. 1)

4.2 Výsledky belgického předsednictví

Belgické předsednictví vyřešilo spor týkající se transferu pravomocí v oblasti dohledu nad finančním odvětvím na EU na úkor národních dohlížitelů. Ministři financí se dohodli, že rozhodnutí národních orgánů nebude novými regulátory změnitelné. Také bylo přijato Belgií navržené řešení zablokování debaty o regulaci hedgeových fondů, podle kterého budou jejich správci podléhat kontrole unijních úřadů, díky níž nebudou muset žádat jednotlivé členské státy o povolení ke vstupu na jejich trh. Došlo i k zavedení dohledu nad rozpočty členských zemí (evropský semestr). Zavedením evropského semestru se pokračovalo v koordinaci hospodářských politik.

Podařilo se schválit pravidla přeshraniční zdravotní péče a dosáhnout kompromisu v oblasti vyššího zdanění kamionové dopravy. [13] Předsednictví Belgie odblokovalo diskuzi o reformě směrnice o euroviněť.

Bylo dosaženo shody mezi Radou a Parlamentem ohledně modifikace směrnice o právním postavení příslušníků z třetích zemí, čímž azylanti „získali stejná práva jako ostatní příslušníci třetích zemí se statutem dlouhodobě pobývajících rezidentů, s nimiž je zacházeno obdobně jako s příslušníky členských států EU – vztahuje se tedy na ně také svoboda volného pohybu a další socioekonomické výhody zahrnující přístup na pracovní trh, vzdělání, sociální pojištění a tak dále.“ (Němcová, 2011, s. 46)

Na základě rozhodnutí ministrů zahraničních věcí EU začala přístupová jednání s Islandem. Na summitu Evropské unie a Jižní Korey byla mezi nimi za přispění Belgie podepsána dohoda o liberalizaci obchodu. Předsednictví dále získalo souhlas s otevřením jednání o dohodě o volném obchodu s Malajsií.

Předsednictví dojednalo mezi Radou pro obecné záležitosti a Evropským parlamentem dohodu o nařízení týkajícím se občanské iniciativy zavedené Lisabonskou smlouvou. Umožňuje Evropanům (alespoň milion z čtvrtiny členských zemí) vyžadovat po Evropské komisi předložení návrhů právních předpisů. Do chodu byla také uvedena Evropská služba pro vnější činnost.

V průběhu předsedání Belgie byla také uzavřena „dohoda o zlepšení práv cestujících v autobusech, spotřebitelů, administrativní spolupráci mezi členskými státy v oblasti veřejných financí, přeshraniční bezpečnosti silničního provozu, lepším označování textilních výrobků a potravin pro spotřebitele.“ (Veselá, 2012, s. 53)

Belgické předsednictví bylo kritizováno za rozpačitou reakci na odsun Romů z Francie, která byla zřejmě zapříčiněna jejím postavením v Unii. Někteří mu vytýkali, že prakticky vůbec nepokročilo v přístupových rozhovorech s Tureckem nebo že se na klimatickém summitu OSN v Cancúnu nezasadilo o zmenšení emisí z 20 na 30 %.

Belgické předsednictví bylo i přes tamní nestabilní politickou situaci (na druhou stranu se belgičtí politikové věnovali sestavování vlády, a třeba tak předsedajícím ministrům ponechali větší volnost) hodnoceno převážně pozitivně, a to díky zkušenostem, důkladné přípravě a proevropskému smýšlení jejích parlamentních stran. Na předsednictví se kromě celostátní podílely vlády regionální (Vlámsko, Valonsko a Brusel) a společenství (Vlámské, Francouzské a Německojazyčné), které nezasáhla politická krize. V zemi tak celkem působí šest parlamentů a vlád (Vlámsko a Vlámské společenství vládu a parlament sdílí). Vzájemně si byli oporou předsednictví a belgický premiér a stálý předseda ER Herman Van Rompuy (většina ministrů předsedajících v Radě dříve seděla v jeho kabinetu).

4.3 Výsledky maďarského předsednictví

Maďaři do svého programu zahrnuli záležitosti odrážející jejich zájmy nesměřující proti zájmům unijním - témata jako Dunajská strategie, přistoupení Chorvatska, politický dialog Kosovo-Srbsko, zahrnutí Bulharska a Rumunska do Schengenu, energetické zapojení visegrádských zemí do evropského trhu, politika vůči Romům.

Během maďarského předsednictví se uzavřela přístupová jednání s Chorvatskem. Setkání ministrů pro místní rozvoj podpořilo rámcový dokument týkající se Územní agendy do roku 2020. Byla přijata směrnice o azylových řízeních s cílem zjednodušit provádění azylových řízení, lépe řešit eventuální zneužívání, navýšit kvalitu rozhodování na prvním stupni, objasnit pravidla opakovaných žádostí o azyl a posílit soudržnost s dalšími nástroji *acquis* v oblasti azylu. Byl přijat Evropský rámec národních strategií romské integrace, jehož cílem je překlenout propast mezi touto menšinovou komunitou a majoritním obyvatelstvem, vylepšit ekonomické a společenské postavení Romů. Za neúspěch je pokládáno neprosazení závazných cílů úspor energie. [63] Hodnocení maďarského předsednictví zhoršila kritika vnitřní politiky (mediálního zákona, nové ústavy).

4.4 Výsledky polského předsednictví

Během polského předsednictví se podařilo podepsat přístupovou smlouvu s Chorvatskem. V oblasti HMU se podařilo dohodnout a zahájit uplatňování souboru opatření k posílení ekonomického řízení „six-pack“ (dvě monitorovací a čtyři realizační opatření) a byl dojedнан unijní rozpočet. Rada rovněž přijala závěry o vylepšení zajištění dodávek energie v Evropě. [52]

Sice nebylo schopno dosáhnout konečné dohody o společném evropském patentu, ale ministři aspoň dořešili několik bodů důležitých pro jeho vznik. Nepodařilo se mu dosáhnout shody nad přičleněním Bulharska a Rumunska do schengenského prostoru. Dalším nezdarem je, že (i kvůli sedmiletému trestu premiérce Tymošenkové považovanému za odvetu prezidenta Janukovyče) nebyly podepsány dohody o přidružení a volném obchodě s Ukrajinou. [18] V bezpečnostní oblasti se varšavskému předsednictví nepovedlo prosadit žádnou novou iniciativu, ale kvůli nepříznivé ekonomické a politické konstelaci to nelze pokládat za nezdár.

4.5 Výsledky dánského předsednictví

Dánsko se na základě auditu udržitelnosti londýnské firmy SGS stalo prvním předsednictvím nesoucím titul udržitelné společenské akce, protože splnilo podmínky mezinárodní normy ISO 20121. Na schůzích místo lahví servírovalo karafu s kohoutkovou vodou, delegace dostaly méně dárků, šňůrky na krk byly používány opětovně, papír pro tiskárny a kopírky byl recyklovaný, užívány pouze ekologicky certifikované hotelové pokoje, všechny konferenční prostory mají ekoznačku, koberce byly vyrobeny z kukuřice s cílem snížit emise CO₂, žádné řezané květiny kvůli snížení odpadu a nákladů, menu bylo založeno na sezonních surovinách, 50 % potravin pocházelo od tamních dodavatelů.

Předsednictví dosáhlo v Radě dohody o „two pack“ (týká se správy ekonomických záležitostí), Kompaktu pro růst a zaměstnanost, o posílených kapitálových požadavcích pro banky, větší regulaci ratingových agentur s cílem zajistit nezávislost a kvalitu ratingů, dohody s Parlamentem s cílem zvýšit transparentnost a snížit riziko při obchodování s deriváty. S Evropským parlamentem byla uzavřena dohoda zajišťující nižší ceny využívání digitálního věku (např. zlevnění datového roamingu z cca 2,70 na 0,27 eur za megabajt).

Dánské předsednictví se s EP dohodlo na směrnici o energetické účinnosti, která má znamenat úspory miliard eur díky snížení dovozu uhlí, ropy, zemního plynu a v té souvislosti přispět k růstové agendě vytvořením statisíců pracovních míst. Směrnice by měla zajistit víc než 17% zlepšení energetické účinnosti, a tak přiblížit Unii k 20% úsporám energie do roku 2020. Předsednictví dále zajistilo v Evropské radě podporu evropskému plánu zelené ekonomiky účinně využívající zdroje. Také v částech společné rybářské politiky dojednalo dohodu s cílem udržitelného rybolovu. Zajistilo i první zavedení zelených kritérií do politiky soudržnosti. [8]

S Parlamentem byla částečně dojednána pravidla pro žadatele o azyl, bylo dosaženo dohody o mechanismu pro pozastavení bezvízového režimu při častém zneužívání, právech, podpoře a ochraně obětí trestné činnosti, zjednodušení vypořádání přeshraničních dědictví. Rada rozhodla o evropském systému pro výměnu informací o cestujících, s USA byla uzavřena dohoda o výměně těchto informací. Rada rozhodla o jednotnějších azylových řízeních, pravidlech zajišťujících v trestním řízení podezřelým osobám právního zástupce. V Radě byl přijat komplexní akční plán o prevenci a boji proti nedovolenému přistěhovalectví.

V Radě se dosáhlo dohody o nových mechanismech pro mimořádné zavedení kontrol na vnitřních hranicích. Ministři rozhodli, že EP bude o této legislativě jen konzultován (stanovisko poslanců nezávazné), nikoliv spolurozhodovat (identické pravomoci). Dánské předsednictví se nepříliš úspěšně snažilo situaci uklidnit. [14]

4.6 Výsledky kyperského předsednictví

V průběhu kyperského předsednictví se dosáhlo dohody s EP o jednotném patentovém systému (o němž se debatovalo přes 30 let), jehož vytvoření zmenší byrokracii a náklady (až o 80 %) na získání patentu v Unii, zvětší zájem podniků v Evropě o ochranu svých vynálezů a technologických řešení, napomůže k ekonomickému růstu a povzbudí firmy v inovování, čímž posílí jejich konkurenceschopnost. K získání patentu platného ve všech zúčastněných členských státech bude zapotřebí jediná přihláška v jakémkoliv unijním jazyku k Evropskému patentovému úřadu (dosud je vynálezce nucen požádat o validaci v každém státě, v kterém usiluje o ochranu). Výhradní příslušnost k řešení případů týkajících se platnosti či porušení patentů bude mít Jednotný patentový soud, což vyloučí riziko odlišných justičních rozhodnutí v téže věci v různých členských zemích a zmenší výdaje na vedení soudních sporů. [53] Dále se Rada dohodla na postoji k jednotnému mechanismu dohledu nad úvěrovými institucemi, čímž Unie pokročila ve vytváření bankovní unie.

4.7 Výsledky irského předsednictví

S Evropským parlamentem bylo dosaženo dohody ohledně vytvoření jednotného mechanismu dohledu, balíčku kapitálových požadavků, přístupu k řešení problémů v bankovním sektoru. Byl odsouhlasen mandát k jednání o daňových dohodách s třetími zeměmi, o transatlantickém obchodním a investičním partnerství EU-USA.

Předsednictví uzavřelo jednání s Parlamentem ohledně rozpočtu EU na období 2014-2020. Bylo dosaženo dohody ohledně většiny legislativních programů – Horizont 2020 (rámcový program pro výzkum a inovace), společná zemědělská politika, nástroj pro propojení Evropy, LIFE (pro životní prostředí a klima), COSME a Erasmus+. S Evropským parlamentem se předsednictví dohodlo v otázce Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací, v záležitosti celního kodexu Unie, Jednotného patentového soudu, satelitního navigačního systému Galileo. Bylo dosaženo dohody o strategickém programu inovací Evropského inovačního a technologického institutu, uznávání odborných kvalifikací, řešení vážných přeshraničních zdravotních hrozeb, bezpečnosti těžby ropy a zemního plynu. Malým

a středním podnikům byl zlepšen přístup k veřejným zakázkám. V rámci digitálního sektoru bylo dosaženo pokroku v oblasti ochrany dat. [37]

Bylo dosaženo dohody ohledně emisí CO₂ z automobilů, společného evropského azylového systému, vytvoření evropského systému ostrahy hranic. Byl přijat akční plán EU pro boj proti drogám. Došlo k spuštění Schengenského informačního systému. Dospělo se k dohodě na programu Evropa pro občany, o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech, právu na přístup k obhájci v trestním řízení.

Závěr

Protože předsednické programy v zásadě podléhají dlouhodobým koncepcím EU, jsou na počátku diplomové práce přiblíženy především dvě hlavní strategie Evropské unie pro první dvě dekády tohoto tisíciletí – Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost a ji nahrazující Evropa 2020 (Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění), která neobsahuje tak ambiciózní cíle jako její předchůdkyně. Přesto lze už nyní pochybovat o úspěšném splnění většiny předsevzetí.

Druhé kapitoly bylo využito k shrnutí dějin institutu pojmajícímu období od založení Evropského společenství uhlí a oceli, kdy se jeho členové střídali na předsednickém postu v tříměsíčním intervalu, po vstup v platnost Lisabonské smlouvy, která např. zavedla „europrezidenta“, v jehož režii jsou vrcholné schůzky, a „evropskou ministryni zahraničí“, která vede několikatisícový tým diplomatů. Tím byly odňaty pravomoci do té doby nejvýraznějším politikům z předsednických zemí – premiérovi a ministrovi zahraničí. Rozboru jsou podrobeny dva principy předsednictví – rotační rovnost, která je na rozdíl od principu nestrannosti zmíněna v primárním právu. Následně jsou vysvětleny funkce předsednictví, centrální, decentralizovaný a kombinovaný model výkonu předsednictví, zdroje vlivu předsednictví i faktory vliv omezující a aspekty hodnocení předsednictví.

Programy zkoumaných trojic i jednotlivých předsednictví se zaměřují na velmi podobné oblasti. Předně si lze povšimnout, že se všechny země věnují řešením přetrvávajících krizí (finanční, hospodářské, dluhové, bankovní). V honbě za ekonomickým růstem ale nezapomínají na jeho environmentální (nejzřetelněji v případě ekologického Dánska) a sociální udržitelnost. Do svých priorit také zahrnují podporu lidských práv a svobod a zahraniční politiku včetně politiky rozšíření, mnohdy s upřednostněním spřízněných regionů. Předsedající státy pokračovaly v nastolené evropské agendě - uskutečňovaly Lisabonskou smlouvu, strategii Evropa 2020 a Stockholmský program.

V reakci na vyhošťování bulharských a rumunských Romů z Francie během druhé poloviny roku 2010 (u Maďarska i z důvodu tamní početné romské menšiny) se v programech států předsedajících od roku 2011 začala tato problematika vyskytovat viditelněji. Počínaje Polskem (nejvíce asi Kypr) byl v souvislosti s „arabským jarem“ kladen větší důraz na podporu stability v jižním Středozeří. Revoluce na jihu Středomoří také zvýšily nároky na koordinaci migrační politiky, protože třeba Itálie (na jejíž území se díky její relativní blízkosti od severní Afriky imigrantům často podaří dostat) podněcovala uprchlíky, aby odcestovali do

jiné země EU. Též kvůli konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou během českého předsednictví, který omezil dodávky plynu do Evropy, se předsednictví (hlavně členů z východní části Unie) zabývala způsoby snížení rizika ohrožení energetických dodávek. Přibližně od roku 2011 se v předsednických programech začalo objevovat téma víceletého finančního rámce, někdy i s protichůdnými záměry – v závislosti na ekonomické vyspělosti či postavení zemědělství v dané ekonomice.

Došlo i na individuální preference - Španělsko se například zaměřilo na zintenzivnění vztahů s Latinskou Amerikou, s níž tuto zemi na Iberském poloostrově spojuje koloniální minulost. Maďarsko se snažilo prosazovat Dunajskou strategii a začlenění Bulharska a Rumunska do schengenského prostoru.

Dobře sestavený program, potřebný k úspěšnému předsednictví, by měl z větší části navazovat na ty předcházející a případně přinést prospěšné novoty. Osamoceně prakticky nelze během několika měsíců provést zásadní změny. Kontinuitu činnosti Rady pomáhá zachovat spojení předsednictví do trií.

V podstatě žádné předsednictví nebylo hodnoceno vyloženě špatně. Výsledky dosažené v průběhu předsednictví nelze automaticky považovat za důsledek dobrého výkonu předsedajícího státu. Soukolí Rady by díky generálnímu sekretariátu pravděpodobně běželo i za nedbalostně (úmyslné maření, až na lokální výjimky, není pravděpodobné) nekompetentního předsednictví.

Seznam použité literatury

- [1] THE BELGIAN PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Priorities of the Belgian Presidency of the Council of the EU [online]. 2010. Dostupné z: <http://www.eutrio.be/priorities-belgian-presidency-council-eu>
- [2] BUDOUCÍ IRSKÉ, LITEVSKÉ A ŘECKÉ PŘEDSEDNICTVÍ. *Osmnáctiměsíční* program Rady [online]. REU [7. 12. 2012]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/12/st17/st17426.cs12.pdf>
- [3] BUDOUCÍ POLSKÉ, DÁNSKÉ A KYPERSKÉ PŘEDSEDNICTVÍ. *Osmnáctiměsíční* program Rady [online]. REU [17. 6. 2011]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/11/st11/st11447.cs11.pdf>
- [4] BUDOUCÍ ŠPANĚLSKÉ, BELGICKÉ A MAĎARSKÉ PŘEDSEDNICTVÍ. *Návrh osmnáctiměsíčního programu Rady* [online]. REU [27. 11. 2009]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/09/st16/st16771.cs09.pdf>
- [5] CAHLÍK, Tomáš. European Union governance - challenges and opportunities. Praha: Matfyzpress, 2008. 219 s. ISBN 978-80-7378-040-1.
- [6] ČLENSKÉ STÁTY. *Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství* [online]. EU [13. 12. 2007]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12007L/TXT:CS:NOT>
- [7] THE CYPRUS PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Programme and priorities [online]. 2012. Dostupné z: <http://www.cy2012.eu/en/menu/the-presidency-eu/cyprus-presidency/programme-and-priorities>
- [8] THE DANISH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Europe at work – The results of the Danish Presidency [online]. [2. 7. 2012]. Dostupné z: <http://eu2012.dk/en/NewsList/Juni/Uge-26/The-Presidencys-achievements>
- [9] THE DANISH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. The programme and priorities for the Presidency [online]. 2012. Dostupné z: <http://eu2012.dk/en/EU-and-the-Presidency/About-the-Presidency/Program-og-prioriteter>
- [10] DVANÁCTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Jednotný evropský akt* [online]. ES [17. 2. 1986]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11986U/TXT:CS:NOT>
- [11] DVANÁCTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Smlouva o Evropské unii* [online]. EU [7. 2. 1992]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11992M/TXT:CS:NOT>
- [12] DVOŘÁK, Pavel. *Evropský valčík pod rakouskou taktovkou?* Praha: Univerzita Karlova, 2012. 152 s. ISBN 978-80-87404-28-7.

- [13] EURACTIV. *Belgické předsednictví končí, nevedlo si špatně* [online]. [27. 12. 2010]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/belgicke-predsednictvi-konci-nevedlo-si-spatne-008275>
- [14] EURACTIV. *EP je na kordy se členskými státy, kvůli Schengenu* [online]. [13. 6. 2012]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/ep-je-na-kordy-se-clenskymi-staty-kvuli-schengenu-009987>
- [15] EURACTIV. *Kyperské předsednictví* [online]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/link-dossier/kyperske-predsednictvi-000087>
- [16] EURACTIV. *Maďarské předsednictví* [online]. [7. 1. 2011]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/link-dossier/madarske-predsednictvi-000075>
- [17] EURACTIV. *Maďarské předsednictví: optimismus i obavy* [online]. [3. 1. 2011]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/evropske-institute/clanek/prvni-dny-madarskeho-predsednictvi-optimismus-i-obavy-008296>
- [18] EURACTIV. *Zklamání polského předsednictví: (ne)rozšíření Schengenu, evropský patent a Ukrajina* [online]. [19. 12. 2011]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/zklamani-polskeho-predsednictvi-nerozsireni-schengenu-evropsky-patent-a-ukrajina-009440>
- [19] EUROPEAN COAL AND STEEL COMMUNITY. Provisional Rules of Procedure of the ECSC Special Council of Ministers [online]. ECSC [9. 9. 1952]. Dostupné z: http://www.cvce.eu/obj/provisional_rules_of_procedure_of_the_ecsc_special_council_of_ministers_9_september_1952-en-047e9297-53d7-405e-b38d-d284e397e08a.html
- [20] EUROPEAN COMMISSION. Eurostat [online]. EC, 2013. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- [21] EUROPEAN COUNCIL. Solemn Declaration on European Union [online]. EC [19. 6. 1983]. Dostupné z: http://aei.pitt.edu/1788/1/stuttgart_declaration_1983.pdf
- [22] EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY. Provisional Rules of Procedure of the EEC Council [online]. EEC [18. 3. 1958]. Dostupné z: http://www.cvce.eu/obj/provisional_rules_of_procedure_of_the_eec_council_18_march_1958-en-4b933714-294e-45dc-abee-26bcd4aaa63.html
- [23] EVROPSKÁ KOMISE. *Cíle strategie Evropa 2020* [online]. EK, 2011. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_cs.pdf
- [24] EVROPSKÁ KOMISE. *Hodnocení Lisabonské strategie* [online]. EK [2. 2. 2010]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/lisbon_strategy_evaluation_cs.pdf
- [25] EVROPSKÁ KOMISE. *Polsko v čele Rady Evropské unie* [online]. EK [4. 7. 2011]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/news/eu_explained/110704_cs.htm

- [26] EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise: Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* [online]. EK [3. 3. 2010]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_CS_ACT_part1_v1.pdf
- [27] EVROPSKÁ KOMISE. *Zpráva o pokroku strategie Evropa 2020* [online]. EK [23. 3. 2011]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/1_cs_annexe_part1.pdf
- [28] EVROPSKÁ RADA. *Rozhodnutí Evropské rady* [online]. ER [1. 12. 2009]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:315:0051:0055:cs:PDF>
- [29] EVROPSKÁ UNIE. *Jednací řád Rady Evropské unie* [online]. 2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/institutions_bodies_and_agencies/114576_cs.htm
- [30] EVROPSKÁ UNIE. *Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o založení Evropského společenství* [online]. EU [29. 12. 2006]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:321E:0001:0331:CS:PDF>
- [31] FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
- [32] THE FOREIGN MINISTERS OF THE MEMBER STATES OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. Second report on European political cooperation in foreign policy matters [online]. EC [23. 7. 1973]. Dostupné z: http://www.cvce.eu/obj/second_report_on_european_political_cooperation_in_foreign_policy_matters_copenhagen_23_july_1973-en-8b935ae1-0a38-42d4-a97e-088c63d54b6f.html
- [33] THE FOREIGN MINISTERS OF THE SIX. Davignon Report [online]. EC [27. 10. 1970]. Dostupné z: http://www.cvce.eu/obj/davignon_report_luxembourg_27_october_1970-en-4176efc3-c734-41e5-bb90-d34c4d17bbb5.html
- [34] THE FOREIGN MINISTERS OF THE TEN. Report on European Political Cooperation [online]. EC [13. 10. 1981]. Dostupné z: http://www.cvce.eu/obj/report_on_european_political_cooperation_london_13_october_1981-en-869a63a6-4c28-4e42-8c41-efd2415cd7dc.html
- [35] THE HUNGARIAN PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Priorities and programme of the Presidency [online]. 2011. Dostupné z: <http://www.eu2011.hu/priorities-hungarian-presidency>
- [36] HURTUKOVÁ, Karina. *Předsednictví Belgie, Maďarska a Polska v Evropské unii*. Ostrava, 2012. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra evropské integrace.

- [37] THE IRISH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Achievements Report [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.eu2013.ie/ireland-and-the-presidency/about-the-presidency/achievements-report/>
- [38] THE IRISH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Programme & Priorities [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.eu2013.ie/ireland-and-the-presidency/about-the-presidency/programme-and-priorities/>
- [39] KANIOK, Petr. *České předsednictví Rady EU – most přes minulost*. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 240 s. ISBN 978-80-210-5348-1.
- [40] KANIOK, Petr. *Předsednictví Rady EU: příběh půlstoletí*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 173 s. ISBN 978-80-210-4765-5.
- [41] KANIOK, Petr. Předsednictví Rady Evropské unie. Billboard pro evropskou integraci? *Mezinárodní vztahy*. 2008, roč. 43, č. 2. ISSN 0323-1844.
- [42] KARLAS, Jan. *Jak předsedat Evropské unii*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2008. 146 s. ISBN 978-80-86506-66-1.
- [43] KOK, Wim. *Tváří v tvář výzvám: Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost* [online]. 2004. Dostupný z: [http://www.naseevropa.cz/portal/port_data.nsf/927b725e08d36a78c1256ea50030ae62/a20962ef3a2382b6c12570d80043ad27/\\$FILE/Kokova%20zpr%C3%A1va.pdf](http://www.naseevropa.cz/portal/port_data.nsf/927b725e08d36a78c1256ea50030ae62/a20962ef3a2382b6c12570d80043ad27/$FILE/Kokova%20zpr%C3%A1va.pdf)
- [44] KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *Sdělení jarnímu zasedání Evropské rady: Společně k růstu a zaměstnanosti – Nový začátek lisabonské strategie* [online]. KES [2. 2. 2005]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0024:FIN:cs:PDF>
- [45] KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu - Společné akce pro růst a zaměstnanost: Lisabonský program Společenství* [online]. KES [20. 7. 2005]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005DC0330:CS:NOT>
- [46] THE LITHUANIAN PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Programme & Priorities [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.eu2013.lt/en/presidency-and-eu/programme-and-priorities>
- [47] MARKVART, Josef. Perspektiva územního rozvoje Evropy (ESPD). Urbanismus a územní rozvoj [online]. 2000, roč. 3, č. 3. ISSN 1212-0855. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2000/2000-03/16_perspektiva.pdf

[48] NĚMCOVÁ, Jana. *Priority belgického předsednictví EU*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra veřejné ekonomie.

[49] PATNÁCTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Amsterodamská smlouva* [online]. EU [2. 10. 1997]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11997D/TXT:CS:NOT>

[50] PATNÁCTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Niceská smlouva* [online]. EU [26. 2. 2001]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12001C/TXT:CS:NOT>

[51] PITROVÁ, Markéta a Petr KANIOK. Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma. *Mezinárodní vztahy*. 2005, roč. 40, č. 3. ISSN 0323-1844.

[52] RADA EVROPSKÉ UNIE. *Do widzenia! – polské předsednictví se loučí* [online]. REU [21. 12. 2011]. Dostupné z: <http://consilium.europa.eu/homepage/highlights/do-widzenia-waving-goodbye-to-the-polish-presidency?lang=cs>

[53] RADA EVROPSKÉ UNIE. *Εἰς το επανιδεῖν – Nashledanou! Kyperské předsednictví se loučí* [online]. REU [21. 12. 2012]. Dostupné z: <http://consilium.europa.eu/homepage/highlights/%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%BF-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CE%AF%CE%BD-the-cyprus-presidency-says-goodbye?lang=cs>

[54] RADA EVROPSKÉ UNIE. *Inovace a rovnost – dva klíčové pojmy španělského předsednictví* [online]. REU [27. 1. 2010]. Dostupné z: <http://consilium.europa.eu/homepage/highlights/innovation-and-equality-two-key-notions-of-the-spanish-presidency?lang=cs>

[55] STASZKIEWICZ, Maria. *Polsko si v bezpečnostní oblasti v rámci předsednictví vedlo sebevědomě* [online]. AMO [30. 1. 2012]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/polsko-si-v-bezpecnostni-oblasti-v-ramci-predsednictvi-vedlo-sebevedome.html>

[56] ŠESTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Smlouva o jednotných orgánech* [online]. ES [8. 4. 1965]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11965F/TXT:CS:NOT>

[57] ŠESTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství* [online]. EHS [25. 3. 1957]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11957E/TXT:CS:NOT>

[58] ŠESTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii* [online]. EURATOM [25. 3. 1957]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11957A/TXT:CS:NOT>

[59] ŠESTKA ČLENSKÝCH STÁTŮ. *Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli* [online]. ESUO [18. 4. 1951]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11951K/TXT:CS:NOT>

[60] VESELÁ, Tereza. *Komparace českého a belgického předsednictví EU: příprava, průběh, výsledky*. České Budějovice, 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Ústav romanistiky.

[61] WIKIPEDIE. *Rada Evropské unie* [online]. 2013 [cit. 2013-04-26]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Rada_Evropsk%C3%A9_unie

[62] ZAPATERO, José. *Španělské předsednictví: Boj proti krizi* [online]. REU [1. 7. 2010]. Dostupné z: <http://consilium.europa.eu/homepage/highlights/spanish-presidency-counteracting-the-crisis?lang=cs>

[63] ZEMÁNKOVÁ, Zdeňka. *Maďarské předsednictví – Z pohledu úspěšnosti dosažení stanovených cílů*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií.

Seznam zkratk

BRIC – Brazílie, Rusko, Indie a Čína; příp. BRIICS – navíc Indonésie a JAR (Jižní Afrika)

COREPER – Výbor stálých zástupců

CO₂ – Kysličník uhličitý

ECB – Evropská centrální banka

EHS – Evropské hospodářské společenství

EK – Evropská komise

EP – Evropský parlament

EPS – Evropská politická spolupráce

ER – Evropská rada

ES – Evropské/Evropská společenství

ESUO – Evropské společenství uhlí a oceli

EU – Evropská unie

Euratom – Evropské společenství pro atomovou energii

GAERC – Rada pro všeobecné a zahraniční záležitosti

GS – Generální sekretariát

HDP – Hrubý domácí produkt

HMU – Hospodářská a měnová unie

JaV – Justice a vnitro

JEA – Jednotný evropský akt

MB – Megabajt

Mb/s – Megabit za sekundu

MSP – Malé a střední podniky

OSN – Organizace spojených národů

SBOP – Společná bezpečnostní a obranná politika

SEU – Smlouva o Evropské unii

SFEU – Smlouva o fungování Evropské unie

SZ – Stálé zastoupení

SZBP – Společná zahraniční a bezpečnostní politika

USA – Spojené státy americké

V4 – Visegrádská čtyřka

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě 15. 7. 2013

Bc. Pavel Běla

Seznam příloh

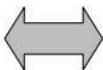
Příloha 1: Struktura strategie Evropa 2020

Příloha 2: Cíle strategie Evropa 2020

Příloha 3: Přehled oborových uskupení Rady EU na úrovni ministrů

Příloha 4: Předsednictví od roku 1958

Příloha 1: Struktura strategie Evropa 2020

Celková institucionální struktura	Integrované hlavní směry určující oblasti politických priorit EU včetně hlavních cílů, jichž má EU dosáhnout do roku 2020 a jež mají být převedeny do podoby vnitrostátních cílů		
Provádění	<p><u>Zprávy o jednotlivých zemích:</u></p> <p>Cíl: pomoci členským státům určit a provádět strategie pro překonání krize, jež mají obnovit makroekonomickou stabilitu, odhalit vnitrostátní překážky a umožnit jejich ekonomikám opět dosáhnout udržitelného růstu a veřejných financí.</p> <p>Přístup: zdokonalené hodnocení hlavních makroekonomických problémů, jimž čelí členské státy, zohledňující vedlejší účinky na další členské státy a oblasti politik.</p> <p>Nástroje: podávání zpráv členskými státy v podobě jejich programů stability či konvergenčních programů, následované oddělenými, ale synchronizovanými doporučeními týkajícími se fiskální politiky, uvedenými ve stanoviscích k programům stability a konvergenčním programům, a makroekonomické nerovnováhy a překážek růstu v rámci hlavních směrů hospodářské politiky (čl. 121 odst. 2).</p>		<p><u>Tematický přístup:</u></p> <p>Cíl: plnit hlavní cíle schválené na úrovni EU pomocí kombinace konkrétních opatření na úrovni EU a členských států.</p> <p>Přístup: strategická úloha Rady ve složení dle odvětví při sledování a přezkumu pokroku směrem ke schváleným cílům.</p> <p>Nástroje: podávání zpráv členskými státy v podobě zjednodušených národních programů reforem, včetně informací o překážkách růstu a pokroku směrem k cílům, následovaných politickými radami na úrovni EU, jež mají mít podobu doporučení v rámci hlavních směrů hospodářských politik (čl. 121 odst. 2) a politik zaměstnanosti (článek 148).</p>

Zdroj: Evropská komise, 2010

Příloha 2: Cíle strategie Evropa 2020

Cíle EU / členských států	Míra zaměstnanosti (v %)	Výzkum a vývoj v % HDP	Snížení emisí CO ₂	Obnovitelné zdroje energie	Energetická účinnost – snížení spotřeby energie v mil. tun ropného ekvivalentu	Předčasné ukončování školní docházky v %	Terciární vzdělání v %	Snížení počtu osob ohrožených chudobou či sociálním vyloučením
Hlavní cíl EU	75 %	3 %	-20 % (ve srovnání se stavem v roce 1990)	20 %	20% zvýšení energetické účinnosti odpovídající 368 mil. tun ropného ekvivalentu	10 %	40 %	20 000 000
Odhad EU ³	73,70-74 %	2,65-2,72 %	-20 % (ve srovnání se stavem v roce 1990)	20 %	206,9 mil. tun ropného ekvivalentu	10,30-10,50%	37,50-38,0 %	Výsledek nelze určit vzhledem k rozdílným metodikám členských států
AT	77-78 %	3,76 %	-16 %	34 %	7,16	9,5 %	38 %	235 000
BE	73,2 %	3,0 %	-15 %	13 %	9,80	9,5 %	47 %	380 000
BG	76 %	1,5 %	20 %	16 %	3,20	11 %	36 %	260 000
CY	75-77 %	0,5 %	-5 %	13 %	0,46	10 %	46 %	27 000
CZ	75 %	1% (pouze veřejný sektor)	9 %	13 %	Není určeno	5,5 %	32 %	Zachovat počet osob ohrožených chudobou či sociálním vyloučením na úrovni z roku 2008 (15,3 % celkové populace) a usilovat o snížení jejich počtu o 30 000
DE	77 %	3 %	-14 %	18 %	38,30	<10 %	42 %	330 000 (dlouhodobě nezaměstnaní)
DK	80 %	3 %	-20 %	30 %	0,83	<10 %	Nejméně 40 %	22 000 (domácnosti s nízkou mírou výdělečné činnosti)
EE	76 %	3 %	11 %	25 %	0,71	9,5 %	40 %	Snížit procento osob ohrožených chudobou (po zohlednění sociálních transferů) na 15 % (ze 17,5 % v roce 2010)
EL	70 %	Bude zveřejněno	-4 %	18 %	2,70	9,7 %	32 %	450 000
ES	74 %	3 %	-10 %	20 %	25,20	15 %	44 %	1 400 000- 1 500 000
FI	78 %	4 %	-16 %	38 %	4,21	8 %	42 % (úzká definice v členském státě)	150 000
FR	75 %	3 %	-14 %	23 %	34,00	9,5 %	50 %	Snížit počet osob trvale ohrožených chudobou o třetinu v období 2007–2012 či o 1 600 000 osob
HU	75 %	1,8 %	10 %	14,65 %	2,96	10 %	30,3 %	450 000
IE	69-71 %	Zhruba 2 % (2,5 % HNP)	-20 %	16 %	2,75	8 %	60 %	186 000 do roku 2016
IT	67-69 %	1,53 %	-13 %	17 %	27,90	15-16 %	26-27 %	2 200 000
LT	72,8 %	1,9 %	15 %	23 %	1,14	<9 %	40 %	170 000
LU	73 %	2,3-2,6 %	-20 %	11 %	0,20	<10 %	40 %	Cíl nestanoven
LV	73 %	1,5 %	17 %	40 %	0,67	13,4 %	34-36 %	121 000
MT	62,9 %	0,67 %	5 %	10 %	0,24	29 %	33 %	6 560
NL	80 %	2,5 %	-16 %	14 %	Není určeno	<8 %	>40 % v roce 2020 očekáváno 45 %	100 000
PL	71 %	1,7 %	14 %	15,48 %	14,00	4,5 %	45 %	1 500 000
PT	75 %	2,7-3,3 %	1 %	31 %	6,00	10 %	40 %	200 000
RO	70 %	2 %	19 %	38 %	10,00	11,3 %	26,7 %	580 000
SE	Výrazně nad 80 %	4 %	-17 %	49 %	12,80	<10 %	40-45 %	Snížit do roku 2020 procento žen a mužů nezapojených do pracovního procesu (s výjimkou studentů v celodenním studiu), dlouhodobě nezaměstnaných a osob v dlouhodobě pracovní neschopnosti výrazně pod 14 %
SI	75 %	3 %	4 %	25 %	Není určeno	5 %	40 %	40 000
SK	72 %	1 %	13 %	14 %	1,65	6 %	40 %	170 000
UK	Národní plán reformem nestanoví žádný cíl	Národní plán reformem nestanoví žádný cíl	-16 %	15 %	Není určeno	Národní plán reformem nestanoví žádný cíl	Národní plán reformem nestanoví žádný cíl	Stávající kvantitativní cíle zákona proti chudobě dětí z roku 2010

Zdroj: Evropská komise, 2011

Příloha 3: Přehled oborových uskupení Rady EU na úrovni ministrů

GAC – Rada pro (vše)obecné záležitosti

FAC – Rada pro zahraniční věci

ECOFIN – Rada pro hospodářské a finanční záležitosti

JHA – Rada pro spravedlnost a vnitřní věci

EPSCO – Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele

COCOM/Comp – Rada pro konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl, výzkum a vesmír)

TTE – Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku

AGFISH – Rada pro zemědělství a rybolov

ENV – Rada pro životní prostředí

EYC – Rada pro vzdělávání, mládež a kulturu

Příloha 4: Předsednictví od roku 1958 (do r. 1967 se týká jen EHS a Euratomu)

1958 – Belgie, Německo	1959 – Francie, Itálie
1960 – Lucembursko, Nizozemsko	1961 – Belgie, Německo
1962 - Francie, Itálie	1963 – Lucembursko, Nizozemsko
1964 - Belgie, Německo	1965 – Francie, Itálie
1966 - Lucembursko, Nizozemsko	1967 – Belgie, Německo
1968 - Francie, Itálie	1969 - Lucembursko, Nizozemsko
1970 - Belgie, Německo	1971 – Francie, Itálie
1972 - Lucembursko, Nizozemsko	1973 – Belgie, Dánsko
1974 – Německo, Francie	1975 – Irsko, Itálie
1976 – Lucembursko, Nizozemsko	1977 – Británie, Belgie
1978 – Dánsko, Německo	1979 – Francie, Irsko
1980 – Itálie, Lucembursko	1981 – Nizozemsko, Británie
1982 - Belgie, Dánsko	1983 - Německo, Řecko
1984 – Francie, Irsko	1985 – Itálie, Lucembursko
1986 – Nizozemsko, Británie	1987 – Belgie, Dánsko
1988 – Německo, Británie	1989 – Španělsko, Francie
1990 – Irsko, Itálie	1991 – Lucembursko, Nizozemsko
1992 – Portugalsko, Británie	1993 – Dánsko, Belgie
1994 – Řecko, Německo	1995 – Francie, Španělsko
1996 – Itálie, Irsko	1997 – Nizozemsko, Lucembursko
1998 – Británie, Rakousko	1999 – Německo, Finsko
2000 – Portugalsko, Francie	2001 – Švédsko, Belgie
2002 – Španělsko, Dánsko	2003 – Řecko, Itálie
2004 – Irsko, Nizozemsko	2005 – Lucembursko, Británie
2006 – Rakousko, Finsko	2007/8 – Německo, Portugalsko, Slovinsko

2008/9 – Francie, Česko, Švédsko

2011/12 – Polsko, Dánsko, Kypr

2014/15 – Itálie, Lotyšsko, Lucembursko

2017/18 – Británie, Estonsko, Bulharsko

2010/11 – Španělsko, Belgie, Maďarsko

2013/14 – Irsko, Litva, Řecko

2016/17 – Nizozemsko, Slovensko, Malta

2019/20 – Rakousko, Rumunsko, Finsko